

מגזין הבולאים בישראל

המורשת הלאומית, ציוני דרך – 11.2.2014

סקיצה ראשונית לבול התזמורת הפילהרמונית

תוכן העניינים

• זימון לאסיפה הכללית של התאחדות

בולאי ישראל 3

• מכתבים למערכת 4

• חדשות ישראל 5

• להגדיר מטרה ולקלוע בול – ראיון עם

מאיר אשל 6

• מהנעשה באיל"ת 10

• הסיפור המרתק של בולי כלנית 11

• הפוך על הפוך 14

• גלויה ושובר תשובה מחנה וסטרבורג 15

• חדשות היודאיקה 17

• סנסציה במכירה פומבית בהולנד 20

• נורודום סיהאנוק מלך קמבודיה 21

• הנפקות בעולם לציון אירועים ומועדים 26

• עדכון קטלוג בולי ישראל 27

• חותמות דואר ישראל 29

מאמר מערכת: "כיצד לשנות כיוון" – סיכום ראשוני של מחקר איגוד הבולאות האירופי פאפ"א

עיקרי המאמר שפורסם במגזין FEPA, ינואר 2014

רק לשרותי דואר מיוחדים, אלא גם לדואר פרטי ומסחרי. תפקיד החברות הפרטיות בהנפקת בולים הוא מוגבל, אם כי רק לעיתים רחוקות משתמשים מפעילים פרטיים בבולי זיכרון. הביקוש לחומר מסוג זה אינו גבוה.

תערוכות

במחצית מן המדינות הייתה הפחתה קטנה בהיקף התערוכות, בעיקר ברמה המקומית. לעומת זאת ההשתתפות בתערוכות לאומיות ויבשתיות גדלה, ופחתה ההשתתפות בתערוכות העולמיות (F.I.P.). מעל 70% מהמציגים החדשים הם בגיל 45 עד 60. ל-86% מהמדינות תערוכות לאומיות קבועות, ומחציתן מקיימות תערוכות מעין אלו אחת בשנה.

העתידי

- לדעת ההתאחדויות, ההתפתחויות המשמעותיות ביותר בתחזית לעשור קדימה, הינן:
- המשך ירידה בהיקף החברים.
  - חשיבות גדלה להיקף החברים הישירים.
  - איחוד אגודות באותו אזור.
  - גידול פעילות האגודות בקהילה שלהם.
  - מודלים חדשים לתערוכות (התוכן והצורה).
  - איחוד בין כמה סוגי תצוגה תחרותית.
  - מעקב בינלאומי על מכירות באינטרנט.
  - שיתוף פעולה בין ספריות בולאיות.

סיכום הביניים של מורולי

מרכז הפרויקט סבור כי הודות לפרויקט זה עלתה המודעות למצב. בשיחות שהתקיימו בוועידת מדריד על התלבטויות שונות, וג'אנקרלו מורולי אינו מביא בשלב זה המלצות ספציפיות. אולם נקודה אחת אשר ראוי מאוד לתת עליה את הדעת, לדבריו, היא היחס בין המציגים ליצר החברים.

על כל מציג בינלאומי, קיימים 10 עד 15 מציגים לאומיים ו-500 עד 1000 חברי אגודות. המשמעות היא שמשאבי ההתאחדויות מופנות כיום למיעוט. במידה ונתבונן על הבולאי הפשוט ביותר מכל גיל, אשר שם בצד בולים, קונה בולים, מנוי בשירות בולאי – הפער גדל עוד יותר. ההערכה היא שהיקפם גדול פי 5,000 עד 40,000 לעומת המציגים הבינלאומיים. ישנה אפוא חשיבות רבה במציאת הגישה המיטבית למשוך אספנים אלה לבולאות המאורגנת.

הערת מנכ"ל התאחדות בולאי ישראל

נראה כי ההתאחדות הישראלית הינה חריגה ביחס לאחרות, מפני שיעודה העיקרי, כפי שמוגדר כבר בתקנון היסוד שלה – הוא עידוד הבולאות בקהל הרחב – ולא רק מתן שירותים לחבריה בלבד. פעילות הנוער, מתן מענה לכל פניה של כל אדם, היריד החודשי, פתיחת הספרייה לכל – מעידים על כך. משאבי ההתאחדות (במונחי זמן טיפול ותקציב) המושקעים בתצוגות בינלאומיות ובתצוגות הלאומיות, זניחים.

ב"שביל" 93-4 (עמוד 9) דיווחנו על מינוי וועדה בראשות ג'אנקרלו מורולי, סגן נשיא איגוד הבולאות האירופי FEPA, לחיפוש דרכים חדשות לשפר את מצב הבולאות באירופה. בדו"ח פורטו הבעיות, ולהלן נציג את הסיכום הראשוני של המחקר.

שלושים התאחדויות לאומיות הינן חברות באיגוד הבולאות האירופית, ו-29 מתוכן שלחו שאלונים. על בסיס שאלונים אלו הושגה תמונת מצב עובדתית שפורטה בקונגרס במדריד (אוקטובר 2013).

התמונה המשפחתית

במרבית ההתאחדויות הלאומיות, החברות היא של אגודות אזוריות או מתמחות-לאומיות. בשליש מהן (כולל בישראל) קיימת גם חברות אישית ישירה. סך כל האגודות החברות ב-29 ההתאחדויות הוא 5,258. במונחי מספר חברים:

פחות מ-1,000 חברים – 18% ההתאחדויות

בין 1,000 ל-2,000 – 18%

2,001 – 5,000 – 25%

5,001 – 10,000 – 14%

מעל 10,000 – 25%

סה"כ – 224,500 חברים

מתוכם, 7,892 הם חברים ישירים

מרבית החברים מתעניינים בבולאות בלבד (82%), אך 5% מהם אוספים גם מטבעות ו-14% גם גלויות נוף. מתוך כל אלו, חלקם של בני נוער והנשים מצומצם ביותר.

בנוסף, קיימות במדינות שונות גם אגודות בולאיות שאינן חברות בהתאחדויות הלאומיות (פחות מ-10% בכ-70% מההתאחדויות, וישנן מדינות בודדות עם עד 50% אגודות שלא בהתאחדות).

ההערכה היא כי היקף האספנים שאינם מאורגנים כלל גדול פי 8 עד פי 25 לעומת המאורגנים.

המצב הנוכחי

כיום, יותר ממחצית החברים הם מעל גיל 60, רק 19% הם מתחת לגיל 30.

התפלגות הגילאים, המצב הכלכלי ואיבוד העניין בבולאות הביאו לרוב לצמצום בפעילויות האגודות המקומיות והאגודות המתמחות הלאומיות.

הפיחות בהיקף בשנים האחרונות היה ב-20% באגודות המקומיות וב-8% באגודות המתמחות.

מתוך כל האגודות, שליש מהן קידמו שימוש בטכנולוגיות מידע לייעול והשגת אפקטיביות בשירותים לחברים. כך עשו גם כמחצית האגודות המתמחות.

עובדות נוספות

מפעילי הדואר

מדיניות הנפקות המבוססות על גידול בהיקף השנתי של הבולים, בלווי מוצרים בולאיים, אפיינה כשליש מהמפעילים. יש לזכור שהמוצרים הבולאיים אינם מוסיפים באופן משמעותי לעידוד הבולאות. כמו כן, אין בדלפקים גישה נאותה לבולים, כאשר מרבית בשימוש בתוויות לא

זימון לאסיפה הכללית של התאחדות בולאי ישראל

לפי סעיף 5 בתקנון העמותה, אישר וועד העמותה **קיום אסיפה כללית שנתית ב־27.3.2014**.

על סדר היום:

1. הדו"ח השנתי של נשיא ההתאחדות
  2. הצגת הדו"ח הכספי השנתי
  3. דו"ח ועדת הביקורת
  4. אישור דו"ח הנשיא, הדו"ח הכספי והמלצת וועדת הביקורת
  5. דיווח מנכ"ל ההתאחדות על חוגי הנוער
  6. דיון והצבעה על אישור הדוחות ושחרור הוועד, הנשיא וחברי וועדת הביקורת וחברי בית דין כבוד היוצאים
  7. בחירת נשיא התאחדות בולאי ישראל וחברי יתר מוסדות התאחדות בולאי ישראל
  8. אישור מינוי רואה חשבון חיצוני
- קביעת גובה דמי החבר השנתיים לשנת 2014

באסיפה הכללית רשאי להשתתף ולהצביע מי שהיה חבר רשום בהתאחדות ב־31 בדצמבר 2013. (ראה סעיף 6.3 בתקנון).

לפי סעיף 5.4 לתקנון – לכל חבר אישי בהתאחדות יהיה קול אחד בלבד בהצבעה.
אין הצבעות באמצעות שליח בדואר, או על ידי הסמכת חבר אחר.
חבר אגודה חברה יכול להשתתף רק במידה ומונה כנציג על ידי אגודתו.

לפי סעיף 5.5 לתקנון – אגודות החברות (שהן מלכרי"ם רשומים כחוק) תוכלנה למנות נציג אחד או יותר לאסיפה הכללית.

לפי סעיף 5.6 – נציג (נציגי) האגודה החברה חייב להיות חבר באגודה החברה הממנה אותו כנציג, וחייב להציג כתב מנוי חתום ע"י יו"ר האגודה וכן ע"י המזכיר או הגזבר, המפרש גם מהו מניין הקולות מסך כל חברה שכל אחד מנציגיה מייצג.

לפי סעיף 5.7 – האסיפה הכללית אינה רשאית להחליט בנושאים שלא נקבעו מראש בסדר היום.

לפי סעיף 6.3 – נחשבים כחברים מצביעים באסיפה הכללית הזאת רק המופיעים ברישומי ההתאחדות ביום **31.12.13** (במקרה של חברות באמצעות אגודה חייבת האגודה לשלם את דמי החבר עבורם לכל היותר).

וועד העמותה החליט כי המעוניינים להיבחר לתפקיד נשיא ההתאחדות, חבר בוועד הפועל או בוועדת הביקורת חייבים להגיש מועמדות עד **15.3.14**.

רשימת המועמדים הסופית תפורסם באתר האינטרנט של ההתאחדות עד **20 במרץ 2014**.

**האסיפה הכללית תתקיים במוזיאון ארץ ישראל, תל אביב,
רמת אביב, רח' חיים לבנון 2 ת"א, בביתן קדמן למטבעות בשעה 17.00**

תרומת בולים להצגה

ברצוני להביע הכרת טובה בשמי ובשם מורי מגמת תיאטרון והנהלת בית הספר, על הבולים שקיבלנו עבור הצגה שהעלו תלמידי המגמה. הבולים שימשו כאביזר ניכר בהצגה ואף כתפאורה, ועל כך אנחנו רוצים להודות להתאחדות בולאי ישראל שתרמו לנו אותם בחפץ לב וביד נדיבה.

בתודה,

גיא חזם, התיכון לאומנויות ירושלים

בולים על הרצפה, סצנה מתוך ההצגה. עלילת המחזה נסובה סביב קבצינית המגייסת את חברותיה להדביק אלפי בולים על דפים כדי לזכות בפרס בתחרות איסוף בולים

פרויקט תיעוד הדואר

ארכיון המדינה החל לאחרונה בפרויקט רחב-היקף, במסגרתו תבוצע סריקה של מיליוני מסמכים, על מנת להנגיש אותם לציבור הרחב. בשנה החולפת נסרקו כבר כ-13 מיליון עמודי תיעוד, ובשנים הקרובות מתוכנן קצב תיעוד דומה. כחלק מהפרויקט, רבים מהחומרים יהיו זמינים לכלל הציבור בלחיצת כפתור, באמצעות אתר ארכיון המדינה.

פרויקט זה מהווה בשורה עבור אספני הבולים והחוקרים, כיוון שבארכיון קיים חומר רב הקשור לדואר ישראל. אולם, על-מנת לסרוק את כל תיעוד הנייר שבארכיון המדינה יידרשו עשרות שנים, גם בקצב הזה. לפיכך החליטה הנהלת הארכיון לאפשר לכל אדם להעלות דרישה לחומר, וחומר זה ייסרק בעדיפות עליונה.

אבקש אפוא להציע שאנו, האספנים, נשלח כל אחד בקשה לסרוק את הארכיון של משרד התקשורת (מזהה לוגי 120). כמו כן, בפרסומי הממשלה ישנם פרסומי דואר, כמו הודעות לקהל וחוזרי נהלים, שגם הם עשויים להיות שימושיים לצורך מחקר בולאי. ריבוי הבקשות לסרוק חומר זה יאיץ את מלאכת התיעוד וישים את החומר של דואר ישראל בראש סדר העדיפויות.

ניתן לשלוח את הצעות בדואר: ארכיון המדינה – משרד ראש הממשלה, קריית בן-גוריון ירושלים 91950. ניתן לפנות גם בדואר אלקטרוני: isarc@archives.gov.il

בתודה,

גנדי ברמן

למה יש רק בַּצְרָה אחת?

מאת: פרופ' אברהם בלום

נלחמו במלחמת העולם השנייה במסגרת חיל ההנדסה הבריטי ליד העיר בצרה בעיראק.

בארצות הברית יש מאות יישובים הנושאים שמות תנכיים, אבל רק אחד – במדינת קונטיקט – נקרא בצרה. כיצד זה קרה? ליישוב הלא רשמי, שנוסד ב-1737, קראו "ניו-קונקורד", אך הוא היה חלק של נוריין שבקונטיקט. כאשר תושביו של ניו-קונקורד פנו ב-1786 לאספה הכללית – הפרלמנט של קונטיקט – על מנת לקבל מעמד של עיר עצמאית, הם הציעו לקבל את השם בת' (Bath), אתר הספא האנגלי הידוע. השליח של ניו-קונקורד, שנשלח לבירת קונטיקט, היה כנראה טיפוס אקסצנטרי. כאשר הופיע לפני האספה הכללית, הוא היה לבוש בגדים צבעוניים ודי 'פורימיים'. חברי האספה הכללית, שהיו די מבודרים, נזכרו בדברי ישעיהו: "מי זה בא מאדום המון בגדים מבצרה... מדוע אדום ללבושך, ובגדיך כדורך בגת? (סג: ב-א)" חברי האספה הכללית כה התלהבו מהקשר בין הופעת השליח מניו-קונקורד והפסוק התנכי, שהתעלמו לגמרי מהשם המוצע בת' והחליטו שלעיר העצמאית החדשה יקראו בצרה.

למי שמחפש היבט יהודי, הנה יש כזה גם בקשר לבצרה. בין השנים 1981 ו-2000, ייצג סם גיינדסון (Sam Gejdenson) מבצרה את מדינת קונטיקט בקונגרס בווישינגטון. גיינדסון היהודי נולד ב-1948 במחנה עקורים בגרמניה כבן לניצולי שואה. הוא היה הראשון מאנשי הדור השני לנפגעי השואה אשר נבחר לבית הנבחרים של ארצות הברית.

ה עיר בצרה, בירת אָדום התנכית, מוזכרת כבר בספר בראשית – "וימת בלע וימלך תחתיו יובב בן זרח מבצרה" (לו, לג). בספרי הנביאים מוזכרת העיר בהקשרים שליליים, בעיקר בנובאות זעם, כמו נבואתו של ירמיהו "כי בי נשבעתי, נאם השם, כי לשמה לחרפה לחרב ולקללה תהיה בַּצְרָה וכל-עריה תהינה לחרבות עולם" (מט, יג). גם ישעיהו איים: "כי זבח להשם בבצרה וטבח גדול בארץ אדום" (לד, ו). ואם זה לא מספיק, בא עמוס והכריז "ושלחתי אש בתימן ואכלה ארמונות בצרה" (א, יא). עם קללות ונבואות שחורות כאלה, מי ירצה לתת ליישוב את השם בצרה?

אמנם ישנו מושב בשם בצרה במועצה האזורית חוף השרון, אך יישוב זה לא נקרא על שם בצרה התנכית. הישראלית קיבלה את שמה מפני שבין מייסדיה היה גרעין של חיילים משוחררים, אשר

מעטפה שנשלחה מבצרה שבקונטיקט

שירות חדש: "אקו פוסט"

מאת: זהר נוי

בתחילת ינואר השיק דואר ישראל את שירות ה"אקו פוסט". במסגרת שירות זה יוכל הלקוח לבצע מעקב אחר המשלוח שלו באמצעות אתר האינטרנט של דואר ישראל, למן רגע מסירתו, דרך יציאתו מהארץ, הגעתו לחו"ל, ניסיון המסירה ועד למסירתו לנמען.

השירות מיועד למשלוח צורות ומכתבים במשקל של עד 2 ק"ג לפריט. שירות זה הינו מהיר בהשוואה לשירות משלוח דואר בין-לאומי רגיל ודואר רשום. יעדי טיב השירות המשוערים למסירת פריטי דואר בשירות הם מסירה תוך 5-7 ימי עבודה (לאוסטרליה עד 10 ימים) ממועד המשלוח.

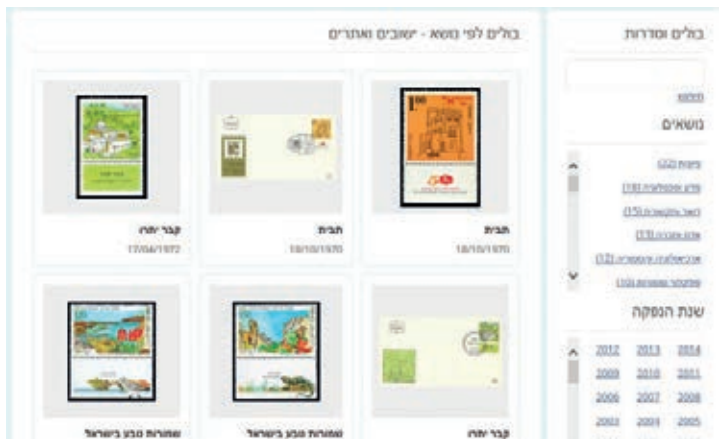
השירות אינו כולל שירות שליחים ולכן אין התחייבות באשר לזמני ההגעה. המסירה לנמען אינה כוללת את חתימת הנמען. השירות מסופק בשלב זה למדינות לאוסטרליה, ארה"ב, בלגיה, בריטניה, גרמניה, הולנד, ספרד, צרפת, קנדה, שבדיה ושווייץ. בהמשך עתיד השירות להתרחב למדינות נוספות.

למשלוח פריטים בשירות דחוף, מומלץ להשתמש בשירות ה-EMS בו מתקיים טיב שירות ומועדי מסירה מהירים יותר, וכן ניתן החזר דמי משלוח במקרה שלי אי עמידה בלוחות הזמנים ובהתאם לתנאי השירות של ה-EMS. שירות אקו פוסט מאפשר את קבלת ההוכחה של המשלוח וכן דיווח אלקטרוני עד לחמישה אירועים בתהליך הטיפול בדבר הדואר: מסירת הדואר למשלוח בארץ, יציאה מהארץ, קבלה בחו"ל, ניסיון מסירה ומסירה לנמען. תעריף לדוגמא לקבוצה ראשונה (כלומר ארה"ב, גרמניה, צרפת, בריטניה) עד 100 גרם - עומד על 33 ש"ח.

אתר ההתאחדות מחדש את פניו

בהמשך לדיווח שפורסם בגיליון הקודם של שבל, לאחרונה שוחררה גרסה חדשה של אתר התאחדות בולאי ישראל. השינויים כוללים מתיחת פנים אסתטית, ובעיקר החלפת הממשק הקיים לממשק ידידותי יותר למשתמש.

קטלוג הבולים החדש מאפשר לבצע חיפוש בחתכים שונים, ולא רק על פי סדר כרונולוגי כפי שהיה עד כה. כמו כן האתר הותאם לשימוש הרשתות החברתיות, ובקרוב יעודכנו בו תכנים נוספים. לתשומת לב הגולשים, התאחדות בולאי ישראל תשמח לקבל כל הערה, תגובה או רעיון באשר לעדכון האתר ניתן לשלוח במייל ipf@netvision.net.il

קטלוג הבולים בגרסה החדשה. ידידותית ועילה יותר למשתמש

NEGEV HOLYLAND STAMPS

- מתקיימות מכירות פומביות פעמיים בשנה
- המעוניין בקטלוג מתבקש לפנות אלינו
- מעוניינים תמיד בחומר למכירות פומביות או לקניה

- ISRAEL, INTERIM, BRITISH MANDATE, OTTOMAN PERIOD, JUDAICA
- AUCTION ARE HELD TWICE A YEAR

Please write for a catalogue

Ask about special low vendor commission rates

P.O.Box 8101 — TRENTON NJ 08650 USA

E-mail: LEADSTAMP@VERIZON.NET

Phone: 609-456-9508

להגדיר מטרה ולקלוע בול

במשך שלושה עשורים מלווה מאיר אשל את ההווה הבולאית בישראל • מלבד עיסוקו בעיצוב שטרות ומטבעות, אחראי אשל ליצירת מאות בולים, המשקפים את האתוס הישראלי ומהווים תמונת ראי לצביונה של המדינה • כל בול עבורו הוא יצירת אמנות בזעיר אנפין, וגם כיום הוא ממשיך להתמסר לתהליך העיצוב ולהנחות סטודנטים באנרגיה ובלהט שכה מאפיינים אותו

מאת: איתמר עצמון

בהשראת שכן רוסי מבוגר שהתגורר בסמוך לביתו, שהיה פסל ומרצה בבצלאל, מצא אשל נקודת אור, ושם לו למטרה להתקבל לאקדמיה לאומנות ועיצוב בצלאל

לא כהתה במהלך השנים הבאות, אולם רק בגיל 26 הוכשרה הקרקע כדי להגשים אותה. את שירותו הצבאי עשה אשל כמפקד טירונים בבסיס הדרכה. בתפקיד זה ליווה את הטיירונים בצעדיהם הראשונים בצבא, ולראשונה גילה את הלהט לחנך.

בתקופה זאת המשיך אשל לדבוק בחלומו ולפלט את דרכו לבצלאל, ולמרות שתפקידו כמדריך טירונים חרג לשעות הלילה הקטנות, הוא התפנה ללמוד לבגרויות באוהל ובבית ספר לאנשי צבא, ללא תנאי למידה מתאימים. לאחר שחרורו בגיל 21 הוא נאלץ להשהות את תכניתו ולסייע בפרנסת הבית, ושימש כמדריך גדנ"ע בשני בתי ספר תיכוניים. בתקופה זאת פיתח אשל את אהבתו לחנך, ולאחר תקופה קצרה מונה למחנך כיתה, במקביל לתפקידו כמדריך גדנ"ע, ורק בשנת 1973 נרשם למבחני הקבלה בבצלאל.

מאיר אשל

טווח בדרכו

תהליך הקבלה לבצלאל חקוק היטב בזיכרונו של מאיר אשל. ביום הראיונות הוא היה חריג בנוף הבצלאלי. בעוד יתר הנבחנים היו צעירים, היה אשל בן גילם של המרצים, ותיק העבודות שהכין לילה קודם לכן באבחה אחת, כלל שני רישומים בלבד. לימים התגלו לו תוצאות המבדקים, והסתבר כי התקבל בעיקר בשל ההתרשמות מחוסנו ואיתנותו. התשובה שהשיב כאשר נשאל האם חושב שיצליח להתקבל – "אינני חושב – אני בטוח" – ממשיכה ללוות אותו ולהיות מעין סיסמא לחיים ותמצית גישתו בעבודה, לפיה ביכולתו של האדם לחרוץ את גורלו הודות להריצות, אמונה וכוח רצון. גישה זאת התחדדה עם פרוץ מלחמת

כבר שלושה עשורים מאיר אשל רוקח לנו בולים. את בוליו הוא יוצר בכל הווייתו, ולכל בול הוא מקדיש עבודת תחקיר מאומצת. בריאיון עומק עמו הוא פותח אשנב לשיטות העבודה שלו, ליחס שלו לבולי ישראל ולקשר שבין תהליך התבגרותו והאופן שבו הוא מעצב את בולי ישראל.

מאיר אשל נולד בפולין בשנת 1947, בן יחיד לניצולי שואה אשר עלו ארצה בשנת 1949. את לימודיו עשה בבצלאל, ולאחר מכן החזיק במספר משרות הוראה במכללות לעיצוב גראפי, והקים סטודיו עצמאי. אשל ידוע כגרפיקאי מסור, אשר משלב בעבודתו תחקיר מקדים ודאגה לאסתטיקה גבוהה ולפרטים הקטנים. הוא אחראי לעיצוב השטרות הנוכחיים, מדליות וסמלים רבים, ובייחוד נקבע שמו בתודעה כמעצב בולים פורה.

היצירה מתכתבת עם העבר

את תהליך העבודה שסיגל מאיר אשל לעצמו לא ניתן לנתק מנופי ילדותו וההווה שהשתרשה בבית הוריו. אשל נולד כשנתיים לאחר תום מלחמת העולם השנייה, כבן יחיד להורים ניצולי המחנות, וזיכרונות השואה של הוריו עדיין היו טריים והדהדו בביתו בהתמדה.

לאחר שסיים אשל את לימודיו בבית הספר היסודי, נאלץ להפסיק את הלימודים עקב המצב הכלכלי, וליטול חלק בפרנסת המשפחה. במשך שנתיים הוא עבד כשולית דפס בבית הדפוס "אחדות" בתל אביב, ובמשך שעות ארוכות דאג לתחזוקת מכונת דפוס רבת-מימדים, ושנתיים נוספות עבד כדפס.

כבר מגיל צעיר בחר אשל לנווט את המצב כדי לפתח חוסן נפשי. בהשראת שכן רוסי מבוגר שהתגורר בסמוך לביתו, שהיה פסל ומרצה בבצלאל, הוא מצא נקודת אור, ושם לו למטרה להתקבל לאקדמיה לאומנות ועיצוב בצלאל. שאיפתו של אשל

בול לציון שנת מוצרט הבינלאומית בישראל. באמצעות הצגת הפסל הקטן והצל הרב ביקש אשל לבטא שמוצרט היה אמנם קטן מימדים, אך הפיץ צל רב על תקופתו

סגירת מעגל אישית וקולקטיבית. אחד הבולים לציון יובל שנים ליד ושם, אשר זכו בפרס הראשון של "עיצוב הזהב". בהצגת פסי הרכבת השחורים המתמזגים עם הפסים הכחולים ביקש אשל להציג המשכיות, וניכר הקשר בין מגן הדוד הניצב בגאווה ובין הטלאי הצהוב

**דווקא בהיותו בן
ליניצולי שואה
אשר גדל בדירה
אפלולית, הוא
שם לו שלא
במודע את
המטרה ליצור
בולים צבעוניים,
במבחר צבעי
הקשת, כדי
לשדר אופטימיות
ושמחה**

הבול, לאחר ש"הפך כל אבן" במהלך התחקיר. הבול שהונפק למשל לציון 75 שנים לייסוד התזמורת הפילהרמונית בישראל מדגים את התהליך. עם תחילת התחקיר יצא אשל את ביתו לאולם הפילהרמונית, ביצע ראיונות עם נגני ומנהל התזמורת, והחל לצלם את הנגנים בשעת נגינתם במגוון פוזיציות שונות. לאחר מכן הוא יצר מבחר רעיונות עיצוביים והכין עשרות סקיצות, ובאיורים שלהלן ניתן לזהות את ההשתלשלות הדינמית שלו. אשל שיחק רבות עם קווי המתאר, הטה אותם בצורות שונות, ולבסוף הגיש שתי אפשרויות סופיות.

במהלך התחקיר המקדים

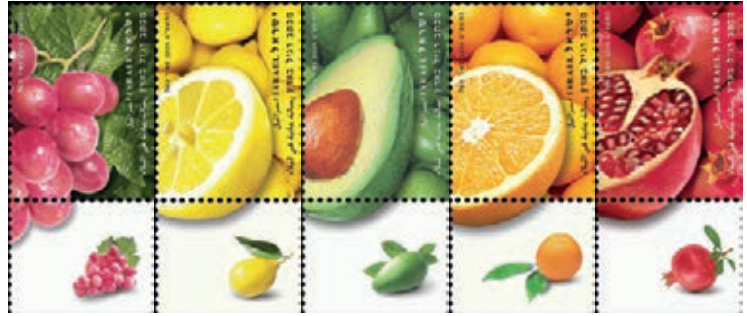
מאתר אשל את החוקרים מהשורה הראשונה ודואג להיוועץ בהם בכל שלבי ההכנה. שלושת הבולים שהונפקו בחודש אפריל האחרון להנצחת ההישגים הישראליים בתחום הקרדיולוגיה נוצרו תוך התייעצות הדוקה עם בכירי הקרדיולוגים בארץ. אשל פנה לקרדיולוגים בכירים מהדסה, למנהלי חברות המייצרות ססתומים ועזרים רפואיים, שהה בהדמיות וסיים את התחקיר רק לאחר התייעצות עם כל החוקרים שסימן לעצמו, ואף תוך המתנה לכמה מהם שישובו מחו"ל.

מעבר לעיצוב הקפדני וההישג הוויזואלי הגאה של בולים אלו, אשל ניסה להכניס בהם, כדרכו, מעין פן פילוסופי. בעיצוב החותמת הוא הציג את גלי המוניטור המציג את קצב הלב בנקודת שיא, להדגיש כי הודות לפיתוח הרפואי בתחום הקרדיולוגיה בארץ ניתן "להרים את הלב" למטופלים רבים.

את כושר ההתמדה של אשל וחתירתו למקצועיות מרבית הוא תולה ב"חוב אישי". אותו הוא נושא מימי הילדות. לדבריו. ילדותו

אסתטיקה גבוהה והקפדה לפרטי-פרטים. מעטפת היום הראשון של הבולים לציון ההישגים הישראליים בתחום הקרדיולוגיה. בעיצוב הבול האמצעי דאג אשל להציג את צורת עלה הגפן, על פי צורת הכיסויים

קוצר פירות. בולי הפירות שעיצב אשל בשנת 2009, אשר זכו במשאל הבול היפה באותה השנה. בהצגת חתך הפרי ביקש אשל להציג את טעמו ולהציגו בחיות

יום הכיפורים, שלושה חודשים לאחר שהחל את לימודיו. במהלך המלחמה בחר אשל להתנדב לקורס קציני מילואים אותו סיים בהצלחה. עם שובו ללימודים לאחר תשעה חודשים בצבא, הוא נדרש להתחיל מחדש, ושוב חריצותו קצרה פירות, והוא הצליח להשלים את השנה הראשונה באופן עצמאי. לאחר ארבע שנים בבצלאל הוא המשיך לשנת התמחות חמישית, בה הגה פרויקט של מפות ניידות לעיוורים, אשר הכה גלים בעולם, ומכאן ואילך החל לקחת חלק בפרויקטים שונים, ובמקביל הוזמן לשמש כמרצה בבצלאל, והקים סטודיו לעיצוב גרפי.

עקרון ראשון – מקוריות

בשנת 1983, שנים ספורות לאחר שסיים את לימודיו בבצלאל, הודפס הבול הראשון בעיצובו של מאיר אשל. כבר ביצירת בול זה הוא גיבש לעצמו שני עקרונות מפתח, המלווים אותו לאורך השנים: שאיפה למקוריות מרבית והכרת נושא הבול באופן בלתי אמצעי, לאחר תחקיר עצמאי מקיף. בשנת 1982 הוציא השירות הבולאי מרכז לחברי איגוד הגרפיקאים בישראל, לעיצוב בול המציין את המאבק בעישון. אשל בחר לנסות את מזלו, והחל לבחון כיצד להציג את המסר מנקודת מבט מקורית, ולהימנע מרעיונות ממוחזרים. הוא רשם את כל הרעיונות המתבקשים ביותר, כמו הצגת ריאות שרופות או סיגריות בצורת תולעים, כדי לפסול אותם ולהתמקד ברעיון מקורי. לבסוף הגיח בו רעיון חדש – לשטוף את המאפרה שניצבה בשולחנו ולהניח בה את תכולתה של חבילת סוכריות "סמרטיס" – ולהפוך שני מרכיבים אלו לרעיון אחד.

**עבור מאיר אשל
יצירת בול חדש
לא מסתכמת
רק בעבודת
עיצוב בסטודיו
שלו. היא כרוכה
ב"יציאה אל
השטח" וביצוע
תחקיר תובעני**

עקרון שני – עבודת שטח

עקרון נוסף המלווה את מאיר אשל בעיצוב בולים ובעבודותיו בכלל, הוא ביצוע מחקר מקדים בלתי אמצעי. עבור אשל יצירת בול חדש לא מסתכמת רק בעבודת עיצוב בסטודיו שלו. היא כרוכה ב"יציאה אל השטח" וביצוע תחקיר תובעני, על מנת לחדור ללב העניינים, ואז לנגש לעיצוב

בולים, לשיטתו, הם כמו אטומים, מרכיבי יסוד המתמצתים נושאים גדולים לכדי הווייה קטנה ובודדת. הוא רואה בהם מיקרוקוסמוס לנושא הנבחר, ובמובן רחב יותר מרָאָה לחברה כולה

מיוחד שהוא מזהה בבולי ישראל. לדבריו, בשונה מהבולים האירופאיים, המתאפיינים בהקפדה עיצובית יתירה, בולי ישראל נוצרו מתוך "נשמה", וניכרת בהם "לחלוחית אנושית", כלשונו. הוא רואה בהם תמונת ראי חיה ואתנטית להלך הרוח הישראלי, ולא רק פריט "רשמי ומעונב". בכך מוצא אשל היפוך גמור לבולים המוקפדים של שוויצריה, ורואה קשר עם בולי הולנד, אשר מהווים עבורו מקור השראה, מפני שהם משקפים לדבריו מסורות ומרכיבי קיום מקומיים מחיי היומיום.

לעצב ולחנך

אהבתו של אשל למקצוע נוכחת ומפעמת בכל שלבי השיחה, וניכר כי המרץ שלו לא נשחק בשיני הזמן. את הרעיון לפרוש מהעבודה ולנוח על זרי הדפנה הוא דוחה בהינף יד. "אמשיך לעצב גם עם היד בקבר", הוא קובע נחרצות. עיצוב, לשיטתו, הוא תהליך מתמיד אשר חובק את כל פינות החיים. בולים, כמו גם שטרות ומטבעות, הם יצירות אמנות בזעיר אנפין, והמרץ לעצב אותם לא עוצר בו.

בול מסדרת הח'מסות משנת 2006. אשל קיבל לידיו שלוש ח'מסות, הפך את הטקסטורה שלהן לרקע והציג אותן בהטיה אופקית כדי להוסיף משמעות משלו, להראותן כיד הקוראת לשלום

בול יובל השירות המטאורולוגי. אשל בחר להציג את האיזורים, הקווים במפה המטאורולוגית, בשלל צבעי הקשת, כדי להציג תחזית מזג אוויר אופטימית

עברה עליו בצלם של ספקות רבים. בהיותו בן יחיד וללא קרובי משפחה, הוא לא ידע במאומה לאן העתיד ייקח אותו. אביו נהג להטיל ספק על כל דבר שאמר או עשה, והטיח בו תדיר את השאלה האם הוא בטוח במה שהוא עושה. ברבות השנים בחר אשל לאמץ את ספקנותו של אביו, אך להשתמש בה לצרכיו: להטיל ספק על עבודותיו כדי להגיע לרמה מקצועיות גבוהה יותר, ולבצע את עבודותיו רק לאחר תחקיר מקיף.

כל בול הוא מיקרוקוסמוס

כאשר מתבונן אשל בערגה בבול הראשון שלו, הוא מוצא בו מרכיב עיצובי נוסף, אשר הפך לדבריו לסימן ההיכר שלו ומאפיין בולט בכל הבולים שעיצב: צבעוניות. לדבריו, דווקא בהיותו בן לניצולי שואה אשר גדל בדירה אפולולית, הוא שם לו שלא במודע את המטרה ליצור בולים צבעוניים, במבחר צבעי הקשת, כדי לשדר אופטימיות ושמחה. את בוליו הראשונים הוא אייר באמצעות טושים של ילדים על נייר סקיצה, כדי ליצור מעין ברק וזוהר, רעיון שנתפס כחידוש מרענן עבור עובדי בית הדפוס לזין אפשטיין שהדפיס את הבולים.

באשר לשאלה מדוע פנה דווקא לעיצוב בולים, הוא משיב כי בול הוא פריט אומנותי, אשר מידותיו הקטנות מאפשרות להטמיע בו את המרכיבים היסודיים ביותר. הבולים, לשיטתו, הם כמו אטומים, מרכיבי יסוד המתמצתים נושאים גדולים לכדי הווייה קטנה ובודדת. הוא רואה בהם מיקרוקוסמוס לנושא הנבחר, ובמובן רחב יותר מרָאָה לחברה כולה. "הבול הוא אמנם קטן אך נושא מטען ומקרין עוצמה שקטה, והמעצב נדרש לתמצת את עצמו כלפיו ולשקוע אליו בכל הווייתו", הוא קובע.

בעבודת העיצוב בכללותה הוא רואה תהליך פסיכולוגי עצמי - דרך מקורית להשתחרר מן הכבלים של הילדות, לפעול בהפך ממנה. את היצירה במגוון צבעי הקשת הוא רואה כתגובה לילדותו בדירת חדר אפלולי באזור, ואת התחקיר המקיף הוא אף רואה כחלק מאהבתו לחטט בעבר, לשחזר ולהיכנס לפרטים הקטנים ולדקויות. לכן הוא רואה בתחקיר מעין תהליך בלשי, וכבר במהלכו הוא מגבש לעצמו את צורת הבול וסגנונו. כאשר הוא ניגש לעצב אותו בסטודיו, הוא כבר רואה אותו מוכן בראשו.

בולים לא מעונבים

לקראת תום הריאיון שאלתי אותו כיצד הוא רואה את בולי ישראל, מנקודת המבט של מעצב בולים. אשל בחר להצביע על מאפיין

בול מסדרת בולי המוזיקאים, אשר זכתה במדליית זהב בתחרות בינלאומית. בהצגת הסצנה התנכ"ית השתמש אשל באפקט של תאורת במה, והצבע האדום נועד להציג את "העלייה בסערה השמימית". כחלק מהתחקיר המקדים, ישב אשל בספריית החוג למוזיקולוגיה באוניברסיטה העברית, והאזין למוזיקה של המלחינים שהופיעו בבולים כדי להבין את הלך הרוח והאופי של המוזיקה שהלחינו

את אהבתו לעיצוב הוא לא שומר רק לעצמו. בכל שלבי השיחה, שהגיעה לשעת לילה מאוחרת, צלצלו אליו סטודנטים רבים, ואשל הקדיש את מלוא תשומת הלב עבורם. הוא ממשיך לשאת כיום בתפקידי הוראה במספר מכללות ומשמש כרכז פדגוגי ארצי מטעם מה"ט, המכון הממשלתי להכשרה בטכנולוגיה. משנתו החינוכית כוללת שני מרכיבי יסוד: לחשוף את תלמידיו ל"נשמת האומן", כלשונו, ולהבחין ברגישויות שלהם, ולצד זאת להנחיל בהם משמעת ברזל פנימית, להשריש את התפיסה כי האדם חייב "להגדיר לו מטרה, להתרכז בה ולקלוע בול".

משרבוטים ראשוניים ועד לסקיצות סופיות – סיפורו של בול

בהתבסס על סקיצות אלו, הוא עיצב אפשרויות שונות לבולים שלמים:

בשלב הסופי בחר אשל שתיים מן האפשרויות הללו, והציע אותן לשירות הבולאי, ולבסוף הוחלט להדפיס את הבול המופיעה בצד הימני:

ה בול שהונפק בשנת 2011 לציון 75 שנים לתזמורת הפילהרמונית בישראל עבר, כמו כל בול, שלבים רבים עד שהגיע לצורתו המוגמרת.

בשלב הראשון יצר אשל שרבוטים ראשוניים. כבר מן ההתחלה הוא ניסה למזג בין המספר 75, המציין את שנותיה של התזמורת, עם צורתו של נגן בשעת נגינתו. כבר מן ההתחלה מיזג אשל בין הספרה 7 לבין צורת הנבל, ותוך כדי יצירת השרבוטים למזג בין הספרה 5 לצדודית של נגן בס:

לאחר יצירת שרבוטים נוספים, גיבש אשל את הסקיצות השונות לבול:

אספן פרטי
קונה אוספים של בולי ישראל עם שובל
במחירים טובים
אני פרטי - לא סוחר.
משה ברכה - טל' - 050 7948172

מהנעשה באיל"ת

היו ישרות, כיוון שבתקופת המקרא לא נמצאו כלים לחיתוך מדויק של אבנים בצורה מלבנית, ולכן האבנים מופיעות בבולים בצורתן האליפטית.

נוסף על ייעוצו המדעי לשירות הבולאי, פועל יוסי חרש לקידום הבולאות בדרכים רבות, ובקרוב תיפתח במוזיאון הגיאולוגי ברמת השרון תערוכה המבוססת על האוסף שלו. בתערוכה יוצגו תופעות גיאולוגיות שונות מרחבי העולם בראי הבולים ודברי הדואר מהאוסף האישי שהעמיד. תערוכה מעין זאת היא איננה עניין שכיח, והיא מדגימה כיצד העמל והלהט של האספן עשויים להכות גלים ולקדם את עולם הבולאות. התערוכה תהיה פתוחה לקהל הרחב החל מסוף פברואר ועד לחודש אוגוסט, והכניסה חופשית. ציבור הבולאים מוזמן לטקס הפתיחה שייערך ב־24 בפברואר בשעה 19:00, אשר יכלול הרצאה מאת יוסי חרש, וכמובן להשתתף בתערוכה. כל הפרטים הנוספים מופיעים בהזמנה לתערוכה.

האסיפה השנתית של איל"ת עתידה להתקיים ב־20 במרץ, וב־15 במאי יתקיים מפגש מיוחד ופאנל בנושא "תימטיקה – אתמול, היום ומחר".

האגודה הישראלית לאספנות תימטית (איל"ת) ממשיכה את פעילותה השוטפת, ולאחרונה החלה להרחיב את תכנית הרצאות שלה, על פי תדירות חודשית. בהרצאות אלו, המתקיימות בביתן קדמן במוזיאון ארץ ישראל, מציגים חברי האגודה את אוספיהם הנושאים, ודנים בסוגיות מעולם האספנות הנושאית, כמו צורות ומהות התצוגה הנושאית.

במפגש שהתקיים ב־16 בינואר הציג יוסי חרש את אוסף המינרלים שלו. בתחילת המפגש קיבל תשורה מיוחדת מנציג השירות הבולאי בהוקרה על הייעוץ המדעי בתכנון סדרת בולי אבני החושן. יוסי חרש חקר את זהותן המדעית של אבני החושן, אשר שמן מופיע במקרא ללא תיאור ממצה, ועיצב הבולים נעשה בהתבסס על תוצאות המחקר שביצע. לטענתו, בניגוד למחשבה המקובלת בציבור, אבני החושן לא

נוסף על ייעוצו המדעי לשירות הבולאי, פועל יוסי חרש לקידום הבולאות בדרכים רבות, ובקרוב תיפתח במוזיאון הגיאולוגי ברמת השרון תערוכה המבוססת על האוסף שלו

עיריית רמת-השרון
מחלקת תרבות ואירועים

המוזיאון הגיאולוגי
ג'י.ע. יזיה בלסין

תערוכה במוזיאון הגיאולוגי ברמת השרון

פיסות ארץ רחוקה: גיאולוגיה על בולים

אוצרת: **רחל ששפורטה**

הכתיחה ביום שני 24 בפברואר 2014 שעה 19:00

הנכם מוזמנים לצאת למסע קסום ולגעת ב"פיסות ארץ רחוקה", הלוא הם הבולים. יצירות קטנות אלו חושפות בפנינו ביד אמן רגישה סיפורים גיאולוגיים מן המרחבים: הרי געש מיפן, דיונות מנמיביה, כורי יהלומים מטנזניה, אמרלד מקולומביה, שלל דינזאורים, חיפשי נפט וגז ועוד ועוד.

בתוכנית:

גב' שירה אבין, סגנית ומ"מ ראש העיר
מר ישראל אליעזרי, יו"ר הנהלת המוזיאון
הרצאה: מר יוסי חרש, גיאולוג ואספן בולים

הכניסה חופשית

R № 140207

המוזיאון הגיאולוגי, רח' הפלמ"ח 12 רמת השרון טל: 03-5497185 | geo.museum@ramat-hasharon.muni.il

ההזמנה לתערוכת גיאולוגיה על בולים, המבוססת על האוסף של יוסי חרש

הסיפור המרתק של בולי כלנית

בולי "כלנית", אשר הונפקו במשך כתשע שנים בהדפסות חוזרות ונשנות, הופיעו במגוון תשניות וגרסאות, המהוות אתגר לאספנים • המחקר הבולאי המאומץ שביצע יעקב כהן מספק תמונת מצב כוללת ומקיפה לשלל הגרסאות המצויות כיום

מאת: יעקב כהן

מספר סידורי	תאריך הדפסה	פס זרחה	צבע הרקע	צבע הכלנית	סוג הדבק
13	09.04.95	מרכזי	ורוד סגלגל	אדום	ירקרק
14	19.11.95	ימני-מרכזי	ורוד סגלגל	אדום	ירקרק
15	22.12.95	ימני-מרכזי	ורוד	כתום/אדום כתום	לכן-צהבהב
16	26.09.96	ימני	ורוד	כתום/אדום	לכן-ירקרק
17	17.11.96	ימני	ורוד	כתום	לכן-ירקרק
18	05.05.97	מרכזי	ורוד בהיר	כתום	לכן בוהק
19	03.04.98	מרכזי-ימני, זרחה ירוק	ורוד צהבהב	כתום/אדום	לכן בוהק
20	08.07.99	ימני	ורוד צהבהב	כתום/אדום	לכן בוהק
21	08.11.99	ימני-מרכזי, זרחה ירוק בהיר	ורוד צהבהב	כתום	לכן בוהק
22	22.12.99	ימני, זרחה ירוק בהיר	ורוד צהבהב	כתום/אדום	לכן בוהק
23	04.07.00	ימני, זרחה ירוק בהיר	ורוד/ורוד כהה	כתום/אדום	לכן בוהק

הערות לטבלה:

* בשתי ההדפסות הראשונות הופיעה כוכבית קטנה (*) ליד התאריך שהודפס בשולי הגיליון.
 ** בהדפסה השנייה הונפקו הבולים בגיליונות מיוחדים, בעלי צמדים הפוכים עם פס ביניים להכנת קונטרסי בולים.

הגדרת פס זרחה מרכזי

המרחק בן מסגרת הבול לגבול הימני של פס הזרחה – גדול מ-3.50 מ"מ

ניתן לטעון למרחק קצר יותר, אך בכך נכנסים סדרות הדפסה נוספות לקטגוריה של זרחה מרכזי שמייתרים את הנדירות היחסית שלו.

כלנית ללא פס זרחה

הדפסה 8 מן התאריך 24.09.93 הונפקה עם פס זרחה שמאלי, אך חלק מההדפסה הונפק גם ללא זרחה. בולי כלנית ללא זרחה נדירים ביחס להדפסות השונות.

ול "כלנית" בעיצובה של רות בקמן מלכא היה לאחד הבולים הנפוצים והמוכרים ביותר בשנות התשעים (שיטת הדפסה: שקע; ניקוב 14:13; הודפס בגיליונות של 50 בולים, 10 שובלים וגיליונות הפוכים של 40 בולים). מאז הופעתו הראשונה ב-18.2.1992 ועד לשנת 2000 הופיע הבול בשלל גרסאות ותשניות. ריבוי ההדפסות לאורך כעשור יצר מגוון רחב בצבעי הכלנית, בפסי הזרחה ובסוג הדבק. כך נוצר כר נרחב לטעויות הדפסה ועניין רב בקרב אספנים המתמחים בבולים מן המניין.

פירוט ההדפסות

בול כלנית הופיע ב-23 הנפקות שונות, המתייחדות על פי המאפיינים הבאים:

מספר סידורי	תאריך הדפסה	פס זרחה	צבע הרקע	צבע הכלנית	סוג הדבק
1	*22.12.91	שמאלי	ורוד סגלגל	אדום	צהוב-אדמדם
**2	*01.01.92	ימני	ורוד סגלגל כהה	אדום	צהוב
3	03.08.92	ימני	ורוד סגלגל	אדום	צהוב
4	22.09.92	ימני	ורוד סגלגל בהיר	אדום	צהוב
5	30.11.92	ימני	ורוד סגלגל	אדום	צהבהב
6	05.01.93	ימני	ורוד סגלגל	אדום	צהבהב
7	10.01.93	ימני ארוך	ורוד סגלגל	אדום	צהוב
8 א	24.09.93	שמאלי	ורוד סגלגל	אדום	צהוב-ירקרק
8 ב	24.09.93	ללא זרחה	ורוד סגלגל	אדום	צהוב-ירקרק
9	21.11.93	ימני	ורוד סגלגל	אדום	צהוב-ירקרק
10	23.01.94	ימני	ורוד סגלגל	אדום כהה	צהוב-ירקרק
11	04.08.94	שמאלי	ורוד סגלגל	אדום	צהוב-ירקרק
12	09.08.94	שמאלי	ורוד סגלגל	אדום	צהוב-ירקרק

1. שני פסי זרחן באותו הבול – בכמה מהגיליונות שהודפסו בתאריך 22.12.95 הופיעו בחלק מהבולים שני פסי זרחן. בגיליונות הנושאים פס זרחן מרכזי (במרחק של 4.3 מ"מ משולי הבול) מהדפסה זאת, מופיע פס זרחן נוסף בבולים המיוצגים במספרים 2, 3, 8 ו-9, וכן שני פסי זרחן נוספים בבול מספר 7 (אפיון הגיליון: דבק לבן-צהבהב, גוון רקע – ורוד, גוון כלנית – כתום/אדום).

2. ארבעה פסי זרחן דקים נוספים – בכמה מהגיליונות שהודפסו בתאריך 22.12.95 הופיעו בחלק מהבולים פסי זרחן דקים. בגיליונות הנושאים פס זרחן מרכזי (במרחק 4.2 מ"מ משולי הבול) מופיעים ארבעה פסי זרחן דקים בבול השני משמאל וכן שני פסי זרחן דקים נוספים בבול השמאלי ביותר (גיליון מספר #519306).

3. פס זרחן מרוח – בכמה מהגיליונות שהודפסו בתאריך 10.01.93, הנושאים פס זרחן ימני במרחק 30 מ"מ משולי הבול, נמרה פס הזרחן הן בבולים והן בשובלים שלהם (גיליון מספר #128809).

מקור השיאות

בולי הכלניות, הן הגיליונות והקונטרסים, הודפסו במדפיס הממשלתי במכונת השקע מתוצרת צרפת, הנקראת שאמבון. מכונה זו הדפיסה שישה צבעים, מתוך שישה מכלי צבע שונים. וויסות האחוזים של כל צבע נעשה באופן ידני (הנומרטור קיבל הצבע השחור ממיכל נפרד). כיוון שהכוונת הצבע (כולל צבע הזרחן) נעשתה באופן ידני, נוצר כר נרחב לשינויים בגוון הצבע מהדפסה להדפסה. התאמת המיקום של הצבעים נעשתה באופן ידני, וכיוון שצבע הזרחן היה היקר מבין הצבעים התאימו את מיקומו אחרון כדי לחסוך בעלויות ההרצה. מכאן נולד מצב שבו זלגו לאריזות שנמכרו לציבור כמויות קטנות של בולים, אשר כוללים את כל הצבעים הרגילים, אך ללא צבע הזרחן. הצבע הזרחני נרכש מיצרן משוויץ בכל תקופת הדפסת בולי הכלנית והרכבו השתנה מידי פעם. באשר לשיאות במיקום פסי הזרחן בגיליונות, הגורם לסטייה נובע מצבעו השקוף, ולכן מצבים של מיקום שגוי של הזרחן או הדפסה חלקית שלו לא התגלו בביקורת.

פסי זרחן שונים בהדפסה אחת

בכמה מן ההדפסות הופיעו פסי זרחן מרכזיים וימניים באותה הדפסה. במספר הדפסות 19.11.95, 22.12.95, 03.04.98 ו-08.11.99 (וייתכן שגם בסדרות נוספות שלא הצלחתי לאתר), יש זרחן אשר בתחילת ההדפסה הוא ימני, ועם הדפסה נוספת של אותה סדרה הזרחן מוסט למרכז באופן משמעותי (הדפסה 14, 15 ו-21), ומצב הפוך שההדפסה מתחילה בזרחן מרכזי ועוברת עם הדפסה נוספת לזרחן ירוק ימני (הדפסה 19 מתאריך 03.04.98).

דוגמה למעבר בין זרחן ימני לזרחן מרכזי

במספר סדרתי #280352 המרחק הינו 3.2 מ"מ ובמספר סדרתי #284625 המרחק הינו 4.4 מ"מ! המעבר להדפסה נוספת של אותה סדרה התרחש כנראה סביב המספרים הללו.

דוגמה למעבר זרחן מרכזי ← לזרחן ימני

בהדפסה 03.04.98 בתחילת ההדפסה מספר סדרתי #059723 המרחק הינו 4.2 מ"מ עם זרחן כמעט שקוף (זרחן מרכזי). במספר סדרתי #770469 הזרחן ירוק ובמרחק 2.7 מ"מ (זרחן ימני).

הגוונים השונים בבולי כלנית

זרחן שמאלי

זרחן מרכזי

זרחן ימני

שיאות פסי זרחן בבולי כלנית

בבולי כלנית אותרו מספר שיאות בפסי הזרחן, ולהלן כמה מהן:

קונטרסי כלנית

בנוסף להנפקת הגיליונות השלמים, הודפסו גם קונטרסי בולים בשלוש הנפקות שונות. בטבלה הבאה מופיעים המאפיינים השונים של כל הדפסה.

קונטרס בולים / הוצאה III		קונטרס בולים / הוצאה II		קונטרס בולים / הוצאה I		
				V	V	גוון כריכה צהובה עם גוון פרחי כלנית
						כתומים
		V	V			גוון כריכה צהובה עם גוון פרחי כלנית
						אדומים
V	V					גוון כריכה לבנה עם גוון פרחי כלנית
						אדומים
שמאלי	שמאלי	ימני	ימני	ימני	ימני	פס זרחן
V	V	V	V	V	V	פרחים בכיוון חוץ
V	V	V	V	V	V	עם לוגו רשות הדואר
		V	V	V	V	פרחים בכיוון פנים
		V	V	V	V	ללא לוגו רשות הדואר
לבן אופטי במנורת זרחן	לבן אופטי במנורת זרחן	צהוב	צהוב	צהוב	צהוב	סוג הדבק
כתום	כתום	כתום אדמדם	כתום אדמדם	כתום אדמדם	כתום אדמדם	גוני כלנית
ורוד צהבהב	ורוד צהבהב	ורוד סגלגל	ורוד צהבהב	ורוד סגלגל, כהה, ורוד	ורוד סגלגל	גוני הרקע
V	V	V	V	V	V	עם סימן צמדת גלופה
+591493	V	V	V	V	V	ללא סימן צמדת גלופה

שגיאות פסי זרחן בקונטרסי כלנית

בקונטרסי בולי כלנית התגלו מספר שגיאות בפסי הזרחן:
 1. שני פסי זרחן בגוונים שונים – במספר קונטרסי בולים מן ההוצאה השנייה הודפסו שני פסי זרחן – פס זרחן ארוך משמאל ובנוסף פס זרחן מימין לאורך כל הקונטרס (אפיון מדויק של הקונטרס – ללא לוגו "רשות הדואר", פרחים פונים פנימה, דבק צהוב. גוון כלנית – אדום בהיר, גוון רקע – ורוד סגלגל כהה. הבולים חתומים בחותמת "יום רשות הדואר 22.8.1993").

2. שני פסי זרחן בגוונים שונים – בכמה עותקים של קונטרסים מן ההוצאה השלישית התגלה דגם נדיר, שבו פס הזרחן הימני נמרח לכל אורך הקונטרס כולל השוליים (אפיון הקונטרס: ללא לוגו "רשות הדואר", פרחים פונים פנימה, דבק לבן, גוון כלנית – אדום/כתום, גוון רקע – ורוד).

החלק השמאלי של קונטרס מההוצאה השלישית עם פס זרחן ימני (חריג בקונטרסים מן ההוצאה הזאת), וכיסוי מלא של זרחן בזוג הבולים השמאלי של הקונטרס, וכן שני הזוגות הנוספים עם 'מריחה' של פסי זרחן מרובים.

החלק הימני של הקונטרס הוצאה III עם פס זרחן ו'מריחה' של 'פסי' זרחן נוספים לכל רוחב הקונטרס

לסיכום, בסקירה זאת ביקשתי להציג מבחר דוגמאות מייצגות, המאירות מכלול רחב של היבטים באיסוף בולי כלנית. אני מקווה שהוספתי נדבך של ידע באספנות של בולי ישראל, ולהנחיל את התפיסה שגם בבולים מן המניין ניתן למצוא אספקטים שונים אשר בונים סיפור מעניין.

קונטרס בולים / הוצאה I

קונטרס בולים / הוצאה II

קונטרס בולים / הוצאה III (לבן אופטי בשימוש במנורת פוספור)

הפוך על הפוך

האם מדובר בשגיאה היסטורית? טעות זאת נעשתה ביד מכוונת, כדי להלהיט את ציבור האספנים, ולסגור מעגל' עם הטעות המקורית משנת 1918, אז הודפס גיליון בן מאה בולים הפוכים. מאה הגיליונות השגויים 'מתקנים' כביכול את הטעות ההיסטורית משנת 1918, והמטוס ניצב בהם במצב של 'הפוך על הפוך', ומוצג במצבו ההגייוני.

מאה הגיליונות השגויים הונחו באקראי בתוך סך הגיליונות שהופצו לציבור. הגיליונות נמכרו במעטפות סגורות, וכך לא ניתן לדעת האם מדובר בגיליון תקני או בשגיאה, וזאת כדי להגביר את הסקרנות של האספנים וכמובן את היקף המכירות. כך יצרו שירותי הדואר האמריקנים מעין לוטו שנועד להניע את האספנים לרכוש את הגיליונות בציפייה דרוכה למצוא גיליונות שגויה, ואולי להצית מעט מן התחושה שליוותה את וויליאם רובי כאשר גילה לראשונה את גיליון

אחד מבולי הג'ני ההפוכה משנת 1918. הגיליון השגוי – אשר כלל בחובו מאה בולים – עבר במרוצת השנים ידיים רבות והבולים הופרדו ונמכרו בסכומי עתק

הג'ני ההפוכה.

באשר לעצם הרעיון של שירות הדואר האמריקאי, אפשר לשפוט אותו לרעה ולראות בו תעלול שיווקי זול, הדומה לתעלולים של שירותי הדואר של מדינות העולם השלישי, ואפשר ליהנות מן המיזם ולהתייחס אליו בקריצה. ואכן, באם יתמזל מזלכם ואחד הגיליונות השגויים ייפול תחת ידכם, סוחר הבולים סם מלמוד מניו-יורק מציע לכם \$25,000 בעבורו.

מאה הגיליונות השגויים 'מתקנים' כביכול את הטעות ההיסטורית משנת 1918, והמטוס ניצב בהם במצב של 'הפוך על הפוך', ומוצג במצבו ההגייוני

ס יפירו המיתולוגי של בול הג'ני ההפוכה – אחת מטעויות ההדפסה הנחשקות בעולם הבולאות – מכה גלים בקרב האספנים קרוב למאה שנים. בשנת 1918, כחלק מהניסיונות להעביר דברי דואר באמצעים אוויריים, יזם משרד הדואר האמריקני שירות חדש של העברת דואר אווירית בשלוש ערים מרכזיות. לשם כך הונפק בול שתאם לתעריף השימוש, אשר הציג את מטוס הקרמט N-4, שהוביל את דברי הדואר. מלאכת הדפסת הבול התבצעה בחיפזון כדי להפיץ אותו לציבור עם הפעלת השירות, ובאחד הגיליונות נעשתה שגיאת הפוך, כאשר הגיליון נהפך בשלב שבין הדפסת הצבע האדום לצבע הכחול. וויליאם ט' רובי, אספן חד עין, הבחין בגיליון השגוי ומיהר לרכוש אותו בשלמותו. רובי מכר את הגיליון לאספן ידוע במחיר של 15,000 דולר, סכום עתק באותם הימים, וזה מכר אותו ומאז הבולים הופרדו.

בספטמבר האחרון הנפיק שירות הדואר של ארה"ב גיליונות

זיכרון המנציחה בולים אלו, אשר נושאת שישה בולים המעוצבים באופן זהה לבולי הג'ני ההפוכה המקוריים, למעט שינוי התעריף.

לאחר סוף השבוע הראשון להופעת הגיליונות, הכריז שירות הדואר האמריקני כי שוב 'נפלה טעות' בהדפסה, ומתוך 2.2 מיליון הגיליונות, במאה מהם הודפסו הבולים שוב במהופך, כאשר המטוס ההפוך נהפך לכיוון המקורי שלו.

בספטמבר האחרון הנפיק שירות הדואר של ארה"ב גיליונות זיכרון המנציחה בולים אלו, אשר עוצבו באופן זהה לבולי הג'ני ההפוכה המקוריים, למעט שינוי התעריף

מנציחים היסטוריה בולאית. טקס הסרת הלוח לבול הג'ני ההפוכה. וושינגטון, 22.9.2013

אחת מגיליונות הזיכרון. סיכוי של 1:22,000 למצוא גיליונות שגויה

גלויה ושובר תשובה ממחנה וסטרבורג

מחנה המעבר וסטרבורג היה חריג בנוף המחנות של מלחמת העולם השנייה • ההתנהלות הבלתי טיפוסית של מפקדיו ותנאי המחיה הגבוהים ששררו בו באים לכדי ביטוי בדברי הדואר שנשלחו ממנו

מאת: אלכסנדר זולבסקי

מספיק אוכל לאסירים, ובין היתר התקיימה בו פעילות דואר שוטפת. כמו כן, במחנה פעלו מסעדה, מספרה, בית ספר ליתומים, בית חולים גדול, בית מרקחת, תזמורת ואפילו מופעי קברט. ההחלטה ליצור תנאי מחייה סבירים נועדה לצמצם את הבעיות הכרוכות בהעברת האסירים למחנות ההשמדה. האסירים אשר נשלחו למחנות בפולין סברו שגם שם התקיימו תנאי מחייה נאותים. בכך הצליחו אנשי ה-S.S. לתעתע בהנהגה היהודית הפנימית של המחנה, אשר בחרה את היהודים שנשלחו לפולין בטרנספורטים מבלי לדעת שהם נשלחים למותם. שני דברי דואר ששרדו מהמחנה והתגלגלו לאוסף שלי מגלים טפח מתנאי המחיה הגבוהים ששררו בו.

"אנחנו מסתדרים טוב"

ברשותי מצויה גלויה הולנדית אשר נשלחה מהמחנה על ידי יורס (Jurass), כתגובה לאדם בשם הירש מהעיר גאודה (Gouda). חותמת הדואר שעל הגלויה כוללת את שם העיר אסן (ASSEN) ואת תאריך המשלוח 25.6.1943. מהחותמת ניתן ללמוד שדואר המחנה נשלח לעיר אסן, עיר המחוז האזורית. הגלויה נכתבה בגרמנית, והתוכן שלה מגלה טפח מתנאי המחיה הסבירים. מהמשפט הראשון ניתן ללמוד כי חבילות הדואר הגיעו למחנה בצורה סדירה:

"אנו מודים לכם מקרב לב על המכתב הנעים ועל החבילות המגיעות בצורה סדירה. אנחנו מסתדרים טוב, ומקוים שגם

ם פרוץ מלחמת העולם השנייה החלו יהודי גרמניה לחוש שהקרע בוערת מתחת לרגלם, ובקרב רבים גמלה ההחלטה לנוס על נפשם ולעזוב את גבולות המדינה. מבין היהודים שהצליחו להגר למדינה אחרת רק מעטים זכו למקלט בטוח, ועל רבים לא שפר הגורל והם רוכזו במחנות מעבר, כפי שקרה עם המהגרים להולנד.

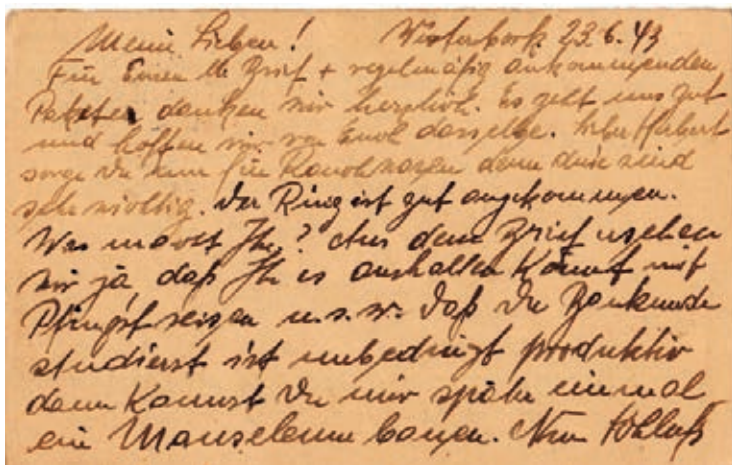
בקיץ 1939, זמן קצר לאחר פרוץ המלחמה, בחרו ההולנדים לרכז את היהודים שהיגרו להולנד בשני מחנות מעבר. לשם כך הם הקימו בצפון המדינה מחנה בעיירה קטנה בשם הולגן (Hooghalen), כ-15 ק"מ מהעיירה וסטרבורג. בשנת 1942 כבשו הגרמנים את הולנד, ובראשון ביולי תפסו את הפיקוד על המחנה, אשר אכלס באותה העת כ-750 יהודים. עם כיבוש המחנה החלו הגרמנים להעביר אליו את יהודי הולנד, וכ-16 ביולי נערך הטרנספר הראשון מהמחנה לאושוויץ, אשר מנה 1135 יהודים. עד סוף יולי נשלחו לאושוויץ כ-6000 יהודים נוספים.

במהלך המלחמה נשלחו מהמחנה כ-5000 יהודים מגרמניה להשמדה, כ-101,000 יהודים הולנדיים (לפני פרוץ המלחמה שהו בהולנד כ-140,000 יהודים) וכ-400 צוענים.

התנהלותו של מחנה וסטרבורג ותנאי החיים ששררו בו היו חריגים ביחס ליתר המחנות. הנהגת המחנה דאגה שיהיה בו

התנהלותו של מחנה וסטרבורג ותנאי החיים ששררו בו היו חריגים ביחס ליתר המחנות. הנהגת המחנה דאגה שיהיה בו מספיק אוכל לאסירים, ובין היתר התקיימה בו פעילות דואר שוטפת

למרבית
ההפתעה,
צדו האחורי
של שובר
התשובה נותר
ריק ומסיבה
בלתי ברורה
ד"ר פישר לא
השיב עבור
הבקשה

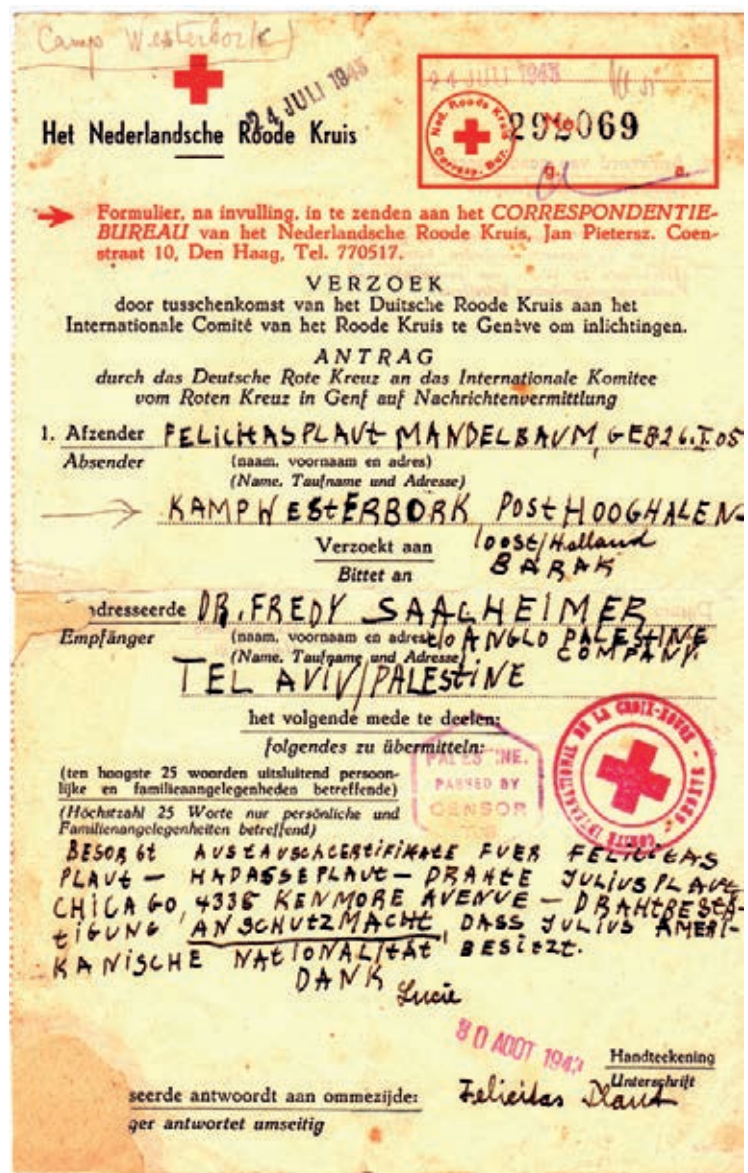
אתם. הרברט היקר, תדאג לסיגרויות מאחר שהן מאד חשובות...
מה מעשיכם? מומכתכם קראנו שתחזיקו מעמד במשך
החג המגיע. את החלטתך ללמוד הנדסת בניין או רואים
כפרודוקטיבית. באחד הימים תבנה לי מוזיאון... יורס ואשתו".

"דאגו לסרטיפיקטים"

כמו כן נמצא ברשותי טופס של הצלב האדום ההולנדי, אשר
נשלח על ידי אסירת המחנה פליסיטס מנדלבאום (Felicitas Plaut)
Post Hooghalen ב-24.7.1943 אשר נשלח אל ד"ר פרדי שכמר (Dr. Fredy Saacheimer, Tel Aviv),
Ooost, Barak (Anglo Palestine Company, Palestine). בטפסים של הצלב האדום
הותר לכתוב רק 25 מילים. בטופס ביקשה פליסיטס שימצאו עבורה
אשרות עלייה לארץ ישראל:

"דאגו להחלפת סרטיפיקטים (=אשרות עלייה) עבור פליסיטס
פלאוט, הדסה פלאוט... אישור משלוח המברק אל שווצמאכט
(=שלטונות ההגנה הגרמנית), שילויס הוא בעל אזרחות
אמריקאית".

הטופס הגיע לשלוחת הצלב האדום הבינלאומי בג'נבה, הוחתם
בחותמת האדומה של הצלב האדום ומשם נשלח לארץ ישראל.
עם הגעתו לארץ ב-30.8.1943 הוחתם הטופס בחותמת של הצנזורה
הבריטית בתל אביב. למרבית ההפתעה, צדו האחורי של שובר התשובה
נותר ריק ומסיבה בלתי ברורה ד"ר פישר לא השיב עבור הבקשה.
חיי היומיום במחנה וסטרבורג התנהלו על פי סדר מופתי. בנוסף
לפריטים אלו, באוסף שלי מצויים מספר שטרות שהונפקו עבור
אסירי המחנה. כאשר הגיעו האסירים אילצו אותם להמיר את כספם
בשטרות אלו, והם חויבו לשלם באמצעותם עבור כל שירותי המחנה.
כך הבטיחו שאם יברח אסיר מהמחנה לא יוכל להתקיים.
הגלויה ושובר התשובה נכתבו במחנה בשנת 1943, חודשים
אחדים לפני סגירתו בספטמבר 1944. בשנה זאת נשלחו מהמחנה
103 רכבות לאושוויץ-בירקנאו, סוביבור, טרזינשטאט ובלזן-ברגר,
ובתוכם כתשעים אלף יהודים שנשלחו אל מותם, ביניהם אנה פרנק
ומשפחתה. רק 18 אסירים יהודיים שנשלחו במחנות שרדו. בזמן
השחרור נותרו במחנה עוד כ-900 אסירים. לאחר מכן המחנה נהרס.

חדשות היודאיקה

מאת: אריה לין

כאמור, רוסיה הייתה הראשונה שכבר הנפיקה השנה גליונית זיכרון מיוחדת לכבוד המשחקים באולימפיאדת החורף בסושי, אולם בעבר הופיעו בולים כאלה במדינות רבות, לרבות בישראל.

ברומניה – משה רבינו

אספני בולי התנ"ך ותשמישי הקדושה ישמחו לדעת שרומניה כיבדה אותנו בהנפקה מכובדת וראויה לציון. אשתקד הופיעו כבר ברומניה מספר בולים המציגים בתי כנסת מלפני השואה, וכבר עתה כובדנו בסדרה נוספת, בת ארבעה בולים, בהם מככב משה רבינו במלוא הדרו, על פי יצירותיו של מיכלאנג'לו.

כריעת הברך של נשיא גרמניה

בגרמניה הופיע בול חדש לזכרו של ראש הממשלה שלה לשעבר, הקנצלר וילי ברנדט. הדואר הגרמני מצא לנכון להטביע את הבול בחותמת אירוע יוצאת דופן, המציגה את הקנצלר הגרמני כורע על ברכיו ליד האנדרטה הניצבת בוורשה לזכר מורדי הגטו. את האנדרטה וואים אף במקצת באיור המודפס על גבי המעטפה. בחותמת רואים את זר הפרחים של וילי ברנדט, כשהוא כורע על ברכיו. כריעת הברך של ברנדט הפכה במרוצת השנים לסמל היסטורי, ועוררה בשעתה התרגשות רבה בעולם. במהלך כהונתו חתר ברנדט לכונן את היחסים עם פולין לאחר סכסוך ארוך שנים, ובדצמבר 1970 ביקר בפולין לחתימת הסכם השלום. במהלך הביקור הגיע ברנדט לאנדרטה לזכר מרד גטו וורשה, והניח בה זר וכרע על ברכיו בפניה. כריעת הברך של ברנדט הפתיעה את המשלחת הגרמנית ואת המארחים, וגררה הדים חיוביים בעולם. כריעת הברך סימלה את חזונו של ברנדט לגשר על הנתק עם הפולנים ולכונן קשר מדיני למרות היחסים

באולימפיאדת החורף – יהודי אחד על בטוח

שה לנחש כמה ספורטאים יהודיים צפויים להצטיין באולימפיאדת החורף הנערכת בימים אלו בסוצ'י ברוסיה. אולם מה שכבר ידוע לנו הוא ששירותי הדואר של רוסיה הנפיקו גליונית אישים, ובה מופיע יהודי אחד "על בטוח". הכוונה היא לד"ר לודוויג גוטמן, יהודי שנמלט מגרמניה הנאצית עם עליית היטלר לשלטון, אשר מצא מקלט בבריטניה כרופא נוירולוג, וקידם את פעילות הספורט בקרב מטופליו. במהלך שנות הארבעים הופקד ד"ר גוטמן על הטיפול בנפגעי עמוד השדרה בקרב החיילים שנפצעו במלחמה ופצועים מתקיפות ה'בל'ין על אוכלוסייה אזרחית. ד"ר גוטמן הכיר היטב בחשיבותה של פעילות ספורטיבית עבור נפגעי עמוד השדרה ועודד פעילויות רבות.

בשנת 1948 הוא ייסד תחרות ספורט המיועדת לפגועים פיזית, ומאז תחרויות מעין זאת החלו לקבל הכרה של מוסדות הספורט, עד כדי ייסוד אולימפיאדה ייחודית שנועדה עבורם, שנועדה כ"אולימפיאדת הנכים", הנערכת אחת לארבע שנים. ספורט הנכים כולל בחובו שלוש קטגוריות: אחת המיועדת לחירשים, השנייה לבעלי נכות פיזית, והאחרונה עבור בעלי נכות שכלית.

ד"ר לודוויג גוטמן יזם משחקי נכים כבר בשלהי מלחמת העולם השנייה, בבית החולים בו עבד באנגליה. יש לו אף חלק בשיקום פצועי מלחמות בישראל, החל מפצועי מלחמת השחרור.

שמו של ד"ר גוטמן מוערך בעולם כולו. הספורטאים הישראליים המשתתפים בתחרויות אלו, אשר מספרם גדל לדאבוננו לעיתים קרובות, משתתפים בכל תחרויות ספורט הנכים ומשיגים מדליות אולימפיות רבות, ומהווים מקור השראה וגאווה לניצחון הרוח של האדם.

כיוון שאולימפיאדות הנכים הביאו להתעניינות רבה בכל מדינה הנוטלת חלק בתחרויות השונות, החלו גם לציין את המשחקים בבולי דואר.

בגרמניה – בול חדש להינריך הרץ

באחרונה הונפק בגרמניה בול חדש לזכר הפיזיקאי היהודי-גרמני רודולף הינריך הרץ (1857-1894). שהיה הראשון שמצא והדגים את הקרינה האלקטרו מגנטית בגלי רדיו. בנוסף לבול, הוקדשו להרץ שתי חותמות מיוחדות. בעיר בון הופיעה חותמת הנושאת את דיוקנו ובברלין חותמת המציגה את חתימת ידו.

הרץ נולד בהמבורג ולמד פיסיקה בברלין, והיה מורה בבית ספר טכני בבון. בשנת 1885 נשא משרת פרופסור, כאשר כבר בגיל 23 סיים את הדוקטורט שלו. כל חייו עסק באלקטרומגנטיות של האור, והוכיח כי חשמל מועבר במהירות האור. גילויו הובילו לפיתוח הטלגרף האלחוטי והרדיו. על שמו הוטבע מטבע הלשון המדעי "גלי הרץ".

נשיא יהודי בשתי מדינות שונות

ההגדרה הרחבה של "בולי יודאיקה" מאפשרת לכלול באוסף כל דמות הנושאת אלמנט יהודי כלשהו. הודות לכך יש לנו שפע בולים עם דיוקנאות ממוצא יהודי אשר ממלאים את האלבומים.

באחרונה הופנתה תשומת ליבנו לחואן לינדו (1857-1790), אשר היה נשיא של שתי מדינות שונות באמריקה התיכונה – אל סלוודור, בה שימש בתפקידו כשנה בלבד, והונדורס, בה היה הנשיא כחמש שנים.

חואן לינדו נולד לאב יהודי ממוצא ספרדי אשר מבחינת ההלכה היהודית לא נחשב יהודי וקיבל חינוך קתולי, ואף על פי כן נודע בעולם כנשיא ממוצא יהודי. בול עם דיוקנו של לינדו הופיע לראשונה

הסבוכים. היא ביטאה את רגישותו להיסטוריה, ואת הבשורה שלו לכונן יחסים על רקע העבר המעורפל כדי למונע מצבים כמו השואה בעתיד. חודשים ספורים לאחר מכן זכה ברנדט בפרס נובל לשלום. יולי ברנדט שימש בתפקיד קנצלר גרמניה המערבית בשנים 1969-1974, והיה אוהב ישראל וביקר במדינת ישראל. הוא נפטר בשנת 1992.

בהונגריה – חותמת חנוכה ויום ירושלים

שתי חותמות אירוע מעניינות הוטבעו באחרונה בהונגריה. אחת לרגל יום ירושלים, אשר צוין בחמישי באוגוסט האחרון, על פי התאריך העברי כ"ח באייר, שנקבע בישראל כיום ירושלים הרשמי. חותמת נוספת הוטבעה ברביעי בדצמבר לרגל "חנוכה תשע"ד". בחותמת זאת הופיע באותיות עבריות הפסוק "אור זרוע לצדיק ולישרי לב שמחה" (תהילים צו, יא), ובמרכזה חנוכייה מסוגנת.

בקרוב הקהילות היהודיות. ארבל מציין בפרסומיו כי מוצאה של משפחת לינדו הוא מפורטוגל, והיא ידועה במספר ארצות באמריקה הלטינית. בין הבולטים במשפחה זאת הוא מאזכר את הבנקאי ואיש העסקים דון ג'ושוע לינדו שנודע פעילותו בתעלת פנמה. צאצא אחר ממשפחת לינדו התבלט כאחד המנהיגים בקהילה היהודית הספרדית בפנמה.

חואן לינדו היה לנשיאה ה-14 של אל סלוודור. אולם הגנרל פרנציסקו מלספין, שהזמין אותו לשרת כשר החוץ בממשלת אל סלוודור, החליף אותו מאוחר יותר כנשיא מטעמו ולינדו שב לארצו. האפיזודה הזאת הביאה לנו את שני הבולים הללו, אותם לא ניתן למצוא בנקל.

בסדרת בולי הינדורס בשנת 1927, שהוקדשה לנשיאים מפורסמים. מאוחר יותר הופיעו בולי דיוקן של לינדו ברפובליקת אל סלוודור בשנת 1941, בגיליון חריג עם שינויי צבע.

עם סיום לימודיו בשנת 1821 עבד לינדו כעו"ד במנהל הספרדי אשר שלט באותה העת באמריקה התיכונה. עם הכרזת עצמאותה של הונדורס מונה למושל המחוז בו שכנה עיר הבירה הראשונה של הונדורס. בשנת 1826 הוא נבחר לפרלמנט בהונדורס. עצמאותה של הונדורס הייתה קצרה ביותר, שכן הצטרפה לפדרציה של מקסיקו, ולכן נשא בתפקידו למשך פרק זמן קצר בלבד.

כשהכריזה אל סלוודור על עצמאותה בשנת 1841, לאחר שיצאה מהפדרציה של מקסיקו, הפך לינדו לנשיאה. הוא אחז בתפקיד אך לתקופה קצרה, שכן הנשיאים היו תלויים בגנרלים שמינו אותם. בשנת 1842 נאלו לינדו לשוב להונדוס, וכעבור כחמש שנים (1847) מומה מטעם בית המחוקקים לנשיאה של הונדורס. לינדו הותיר את חותמו בשתי המדינות בהם כיהן כנשיא הודות לרפורמה העמוקה שחולל בחינוך. הוא הקים רשת בתי ספר בשתי המדינות ובשתייהן זכה להערכה רבה.

מרדכי ארבל, אשר שירת במשך שנים רבות מטעם משרד החוץ הישראלי בארצות דרום אמריקה, חקר את הפן היהודי

ROMANO HOUSE OF STAMPS Ltd. - M.R.M

נציגים בלעדיים לאביזרים ואלבומי:
Exclusive Agency in Israel of LINDER
חבר באגודות: I.S.D.A. —
I.F.S.D.A.

<http://www.romanoauctions.com>
Email: romano@stampcircuit.com

טל./פקס 972-3-5282790

*** חומר בולאי מגוון:

ארץ ישראל, מנדט, מנהלת העם,
מדינת ישראל, אוטוגרפים.
חו"ל: אירופה, אסיה, אוספים,
סדרות בודדות מכל התקופות.
נומיסמטיקה: מטבעות, שטרות מנדט,
ישראל והעולם.

מעונינים בחומר בולאי ללקוחותינו בארץ ובחו"ל.

***
כתובתינו: דזינגוף סנטר - תל אביב -
ת"ד 23274 תל אביב 61231
שעות פתיחה: א'-ה' 9.30-20.00 -
ו' 9.30-13.30

סנסציה במכירה פומבית בהולנד

מאת: יגאל נתנאל

(Aat de Peijper), תעשיין הולנדי שהתמחה באיסוף בולי המושבות הבריטיות ובולי המושבות של הולנד. תחת אמתחתו מצויים עשרות אלפי בולים, בייחוד מתקופתו של המלך ג'ורג' החמישי, אשר הופיעו במושבות הבריטיות שהוקמו בכל רחבי הגלובוס.

במכירה שהתקיימה בהולנד על ידי בית המכירות ההולנדי NPV נמכרו שבעה בולים ממזרח אפריקה מאוספו של פיזפאר. הבול שערכו הנקוב היה מאה לירות שטרלינג, אשר מחירו בקטלוג מיכל הוא 100,000 אירו, הוצע למכירה במחיר התחלתי של 50,000 אירו. בפועל נמכר הבול במחיר של 178,152 אירו. מחיר זה גבוה בכ-75 אחוזים ממחירו הקטלוגי. הבול בעל שוליים רחבים ונושא את ספרת הביקורת 1, והוא הבול הפינתי בגיליון. כפי הנראה באוספה של מלכת בריטניה נמצאת הסדרה כולה.

הופעתו של הבול והמחיר שהושג עוררו התרגשות בקרב האספנים וסוחרי הבולים, וכולם סקרנים לדעת למי נמכר הבול.

בול המלך ג'ורג' החמישי בערך של מאה לירות שטרלינג. היקר שבבולים שהועמדו למכירה בהולנד עד כה

שנת 1925 הופיעה במזרח אפריקה הבריטית - קניה ואוגנדה - סדרה של בולי המלך ג'ורג' החמישי, אשר היה בין השאר שליט אפריקה הקולוניאלית באותה העת. הסדרה כוללת בולים לצרכי דואר ומס בערכים של 2, 3, 4, 20, 75 ו-100 לירות שטרלינג. הבולים שהונפקו בעריכים הגבוהים שימשו הלכה למעשה לצרכי תשלום מיסים.

במכירה פומבית שהתקיימה בהולנד בחודש אוקטובר האחרון, הוצע הבול בערך הגבוה בסדרה זאת למכירה. זהו הבול היקר ביותר שהוצע אי פעם למכירה בהולנד. בול זה הינו מיוחד במינו: סכום של מאה לירות שטרלינג היה הון תועפות באותה התקופה, ומי היה יכול להרשות לעצמו לרכוש אותו? יתרה מזאת, מעט מאד בולים הודפסו בעריך זה, וידועים רק ארבעה בולים לא חתומים כאלו, הנמצאים בידי מוזיאונים ואספנים פרטיים.

מבין ארבעה בולים תמימים אלו, בול אחד נמצא באוספו של אט דה פיזפאר

תודה על תרומת בולים לנוער

- לגיגי יוסף, מגדרה
- לאילנה ואמנון ששון, מרמת-גן
- ליונתן לרנר, מתל-אביב
- לנוקי שגב, מתל-אביב
- לויקי רותם, מראשון לציון
- לקלמן בר אילן, מחיפה
- לדני רשף, מתל-אביב
- לגב' חוה רוטמן, לזכרו של לדיסלב רוטמן ז"ל
- לנטע לב, מגני תקווה
- לראובן מובשובסקי, מרעננה
- לנטע לב, מגני תקווה
- לאגודת בולאי רחובות
- לצביקה אלוני, משהם

תודה על תרומת ספרים לספרייה

- לגב' חוה רוטמן, לזכרו של לדיסלב רוטמן ז"ל

חדשות

מהבולאות המאורגנת בעולם

ועידת פאפ"ה 2013

בחמישי באוקטובר 2013 התכנסה במדריד הועידה השנתית של איגוד הבולאות האירופאי. במהלך הועידה נבחרו חברי הדירקטוריון החדש, אשר יישאו בתפקידם עד לשנת 2017. חוסה-רמון מורנו מספרד יישא בתפקיד נשיא הוועד, וג'אנקרלו מורולי מאיטליה ישמש כסגן הנשיא. לצדם נבחרו בויון בראסיס מסלובניה, מזכיר; אלפרד קווז מאוסטריה, גזבר; בירסה קינג מבריטניה הגדולה וניקוס רגנוס מקפריסין ישמשו כיושבי הראש. בוועידה השתתף מוטי קרמנר, נציג התאחדות בולאי ישראל.

הודות להצטרפותה של נסיכות מונקו, מונה כיום איחוד הבולאות האירופאי אגודות לאומיות מ-43 מדינות שונות מאירופה ומארצות הים התיכון.

נורודום סיהאנוק – מלך קמבודיה

תולדות חייו של נורודום סיהאנוק, מלך קמבודיה ומהמדינאים הבולטים שבה, שזרות וארוגות בהיסטוריה של העם הקמבודי • מהפכני הפוליטיים הרבים מציגים תמונת ראי לתמורות בהיסטוריה הקמבודית – החל מרצח עם אכזרי וכלה בשיחות השלום וגיבוש הדמוקרטיה – אשר הותירו את רישומן בבולים

מאת: ד"ר אלי מועלם

לקמבודיה להנפיק את בוליה לאחר שנים בהן השתמשו בבולי הודו-סין הצרפתית. הסדרה הראשונה שהונפקה כוללת שישה בולים, המתארים את המלך סיהאנוק. בתחילת שנות החמישים גברו שאיפותיו הלאומיות של המלך

15' לאוקטובר 2012 מת המלך-האב של קמבודיה נורודום סיהאנוק בגיל 89.

נורודום סיהאנוק נולד ב-31 באוקטובר, 1922 לנורודום סוראמאריט וסיסוואט קוסאמאק והיה נכדו של מלך קמבודיה, סיסוואט מוניוונג שמלך בשנים 1927-1941. את השכלתו הגבוהה רכש במכללת Chasseloup Laubat בסייגון שבוייטנאם, ולאחר המלכתו למד בבית הספר הצבאי בסאומור שבצרפת. בשנת 1941, עם פטירת סבו, המלך סיסוואט מוניוונג, הוכתר סיהאנוק כמלך על קמבודיה, והוא בן 18 בלבד. באותה העת הייתה קמבודיה מדינת חסות צרפתית, שהשתייכה למושבה הצרפתית הודו-סין, ולסיהאנוק נתרו סמכויות מוגבלות בלבד. לציון טקס ההכתרה הנפיקו השלטונות הצרפתיים של המושבה – שלטון ממשלת הוישי הידוע בשיתוף פעולה עם הנאצים – סדרה בת שלושה בולים המתארת את המלך הצעיר, וכן חותמת מיוחדת.

הכתרתו של המלך נורודום סיהאנוק, 1941

המלך סיהאנוק על בול מהסדרה הראשונה של קמבודיה, 1951

המלך סיסוואט מוניוונג

המלך נורודום סוראמאריט והמלכה סיסוואט קוסאמאק

במהלך מלחמת העולם השנייה נכבשה המושבה הצרפתית הודו-סין על ידי יפן, אך זו אפשרה את המשך השלטון הצרפתי וניהול המושבה. במרץ 1945 נטלו שלטונות יפן פיקוד מלא על המושבה במקום הצרפתים. תחת לחצם של היפנים, הכריז המלך סיהאנוק על עצמאות קמבודיה, אף על פי שהוא נזהר מאוד לא להיראות כמשתף פעולה עם שלטון הכיבוש היפני. לאחר כניעת יפן, כבשה צרפת בשנית את הודו-סין וסיהאנוק, שנחשב כידיד הצרפתים, הושאר על כסאו. בשנת 1951 קיבלה קמבודיה עצמאות חלקית ונכללה תחת האיחוד הצרפתי (Union Française). החל משנה זו אפשרה צרפת

פעולות מפלגת "הקהילה הסוציאליסטית העממית" (Sangkum) בשיקום קמבודיה

ראש הממשלה הגנרל לון נול

שטר של הח'מר רוז' המתאר מראות מלחמה

סיהאנוק ובני העם הקמבודי, אשר תבעו מצרפת עצמאות מלאה. במאי 1953 יצא סיהאנוק לגלות בתאילנד בגלל איום כבד על חייו מצד שלטונות הכיבוש הצרפתיים, וחזר לקמבודיה ב־9 בנובמבר, רק לאחר שקיבלה עצמאות מלאה. המדינה העצמאית החדשה, שנקראה "ממלכת קמבודיה", הפכה למלוכה חוקתית. מושג זה מתייחס למלוכה בה למלך סמכויות מוגבלות והיא מונהגת בידי ממשלה המייצגת את כל הכוחות הפוליטיים במדינה. למרות היותה מדינה עצמאית, עדיין נשארה קמבודיה קשורה לאיחוד הצרפתי עד לסיומה של מלחמת הודו-סין הראשונה והביטול הרשמי והסופי של המושבה הצרפתית הודו-סין.

ב־1955 סיהאנוק התפטר מתפקידו כמלך חוקתי בכדי להיכנס לפוליטיקה הקמבודית ולהפוך למנהיג בעל סמכויות, ובמקומו הומלכו הוריו, נורודום סוראמאריט וסיסוואט קוסאמאק. סיהאנוק הקים את מפלגת "הקהילה הסוציאליסטית העממית" (Sangkum Reastr Niyum), וזכה במשאל עם שאישר את התוכנית שהגה לשיקום קמבודיה. הוא שימש כראש ממשלה וכשר החוץ ולאחר מכן כשגריר קמבודיה באו"ם. עם מותו של אביו ב־1960, המלך נורודום סוראמאריט, שירת סיהאנוק שוב כראש המדינה, אך קיבל את התואר נסיך ולא מלך. סיהאנוק שינה את חוקת המדינה ובה נקבע כי הוא יהיה מנהיג קמבודיה למשך כל חייו.

בין מזרח למערב

במהלך מלחמת וייטנאם, נקט סיהאנוק בתחילה בעמדה ניטרלית במדיניות החוץ שלו. אך מאוחר יותר, אפשר לכוחות הווייטנאמים הקומוניסטיים לפעול כנגד דרום-וייטנאם מבסיסים במזרחה של קמבודיה וכן אפשר לאספקה סינית, שיועדה לקומוניסטים, לעבור דרך נמלי ארצו. בכל זאת, תחת שלטונו של סיהאנוק ידעה קמבודיה שקט ושגשוג יחסי למרות המלחמה שהשתוללה בווייטנאם ובלאוס שכנותיה.

הניטרליות של קמבודיה במהלך מלחמת וייטנאם אשר נשמרה בקפידה על ידי הנסיך סיהאנוק הסתיימה ב־18 במרץ 1970, כאשר הוא הודח בהפיכה שביצע ראש הממשלה הגנרל לון נול הפרו-אמריקאי בתמיכתה של ארה"ב. עם עלייתו של לון נול לשלטון הוא שינה את שם המדינה ל"רפובליקת ח'מר" (ח'מר הוא שמו של העם הקמבודי). לון נול תמך ואף סייע במאבקה של ארה"ב לטובת דרום-וייטנאם וכנגד צפון-וייטנאם וכוחות הווייטקונג הקומוניסטיים. במשך כשנה הופצצו בכבדות אזורי הספר בקמבודיה על ידי ארצות הברית במטרה להשמיד בסיסי וייטקונג שם. כתוצאה מכך נמלטו מאות אלפי פליטים מאזורים אלו אל הערים, ונוצרו צפיפות, רעב ועוני. לון נול, אשר שיתף פעולה עם האמריקנים, היה אפוא שליט בלתי פופולרי, וכוחם של מורדי הח'מר רוז' הקומוניסטים עלה.

ביטול המעמדות

לאחר הדחתו, נמלט הנסיך סיהאנוק לפקינג שבסין ושם הוא הקים את "החזית הלאומית של קמפוצ'אה" (Front Uni national du Kampuchea) [צורת כתיב נוספת לקמבודיה] ותמך בח'מר רוז' במאבקם לסילוק משטרו של לון נול הפרו-אמריקאי. מאוחר

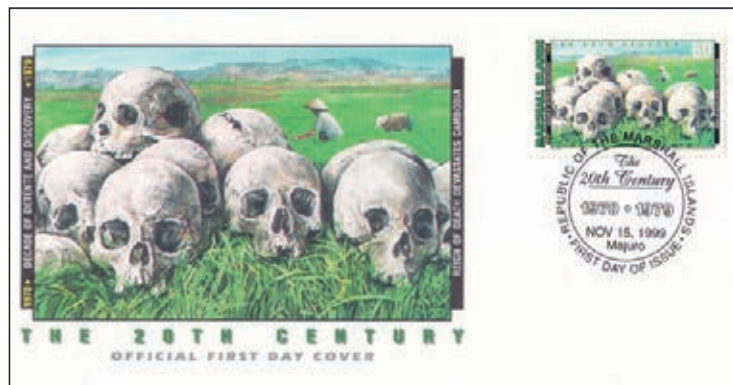
וייטנאמיים – חזית השחרור הח'מרית העממית הלאומית האנטי-קומוניסטית, הח'מר רוז' ומפלגתו של סיהאנוק הנייטרלית. באותה העת שלט צבאה של וייטנאם במרכזי האוכלוסייה וברוב שטחה של קמבודיה באמצעות ממשלת הבורות החלשה והבלתי אהודה של הנג סאמרין. ההתנגדות העממית הקמבודית לשליטה הווייטנאמית גברה והמשך המלחמה מנע את פיתוחה של הארץ ושיקום העם הקמבודי מרצח העם שעבר בשנות שלטון הח'מר רוז'. בספטמבר 1989, לאחר נסיגתה הסופית של וייטנאם שונה שם המדינה ל"מדינת קמבודיה" ובראשה עמד הון סן.

לקראת גיבוש דמוקרטיה

בחודשים יולי ואוגוסט 1989 נפגשו בפריז, בחסות האו"ם, נציגים של 18 מדינות וארבע המפלגות הקמבודיות העיקריות, כדי לדון בעתידה של קמבודיה בעידן שלאחר שחרורה מן הכיבוש הווייטנאמי. מטרתם הייתה ליצור משטר יציב שימנע את שובם של הח'מר רוז' ויספק לעם הקמבודי הגדרה עצמית ראויה. הוועידה הצליחה להתקדם במתן ערבויות בינלאומיות לעצמאותה של קמבודיה ולנייטרליות שלה, תכניות לשיקום הפליטים, ובנייה מחודשת של הכלכלה הקמבודית. ב־1990 נחתם הסכם בין הפלגים הקמבודים אשר אפשר את המשך הפעולות בכיוון שיקומה של קמבודיה. שנה לאחר מכן התכנסה שוב ועידת פריז על מנת לחתום על הסכם מפורט בחסות האו"ם שהכריז על הפסקת אש, שיקומם של הפליטים בגבול תאילנד, פירוק המליציות השונות מנשקן, ובחירות חופשיות.

שיחות השלום אפשרו לסיהאנוק לשוב לקמבודיה ב־14 בנובמבר 1991, לאחר ששהה שלוש עשרה שנה בגלות. סיהאנוק נבחר לעמוד בראש המועצה הלאומית הגבוהה של קמבודיה, גוף מנהלי זמני שהנהיג את המדינה בתקופה לא יציבה זו. על מנת ליישם את הסכמי השלום ובמטרה להבטיח זכויות אדם, חזרת הפליטים ובחירות חופשיות הקים האו"ם כוח מיוחד (United Nations Transitional Authority in Cambodia), שניהל את קמבודיה עד לסוף 1993.

בספטמבר 1993 נערכו בקמבודיה בחירות חופשיות בחסות האו"ם. אמנם בחלק מהאזורים של קמבודיה מנעו אנשי הח'מר רוז' את קיומן של הבחירות, אך ארבעה מיליון קמבודים הביעו את דעתם בקלפי. הוקמה ממשלת קואליציה בראשותו של נורודום סיהאנוק, אשר נשאה אופי ליברלי ודמוקרטי והוכרז על חוקה שעיגנה את זכויות האדם. ממשלה זו החליטה כי קמבודיה תשוב להיות מלוכה חוקתית,

שדות הקטל של משטר הח'מר רוז'

יותר, הקים סיהאנוק ממשלה גולה בשם "הממשלה המלוכנית של האיחוד הלאומי של קמפוצ'יאה" (Gouvernement Royal d'Union Nationale du Kampuchéa) שכללה גם את מנהיגי הח'מר רוז' הקומוניסטיים. תקופות מסוימות במהלך גלותו התגורר סיהאנוק בצפון קוריאה.

לאחר שנים של מאבק בין כוחות לון גול לבין כוחות הח'מר רוז' הקומוניסטים הצליחו האחרונים לתפוס את השלטון ב־1975, ושינו את שם המדינה ל"דמוקרטיה קמפוצ'יאה" (Democratic Kampuchea). בשנה זו שב סיהאנוק מהגלות אך הושם במעצר בית בהוראת הדיקטטור פול פוט. המשטר החדש, אשר דגל באידיאולוגיה קומוניסטית מאואיסטית, החל לנקוט באמצעים קיצוניים במטרה לבנות קומוניזם עצמאי. האמצעים היו בעיקרן השמדת מעמד תושבי הערים. הח'מר רוז' שם לו למטרה ליצור חברה כפרית אוטופית, ללא מעמדות ולצורך כך סגר בתי ספר, בתי חולים ומפעלים וחסל את מערכת הבנקאות והמטבע. בנוסף, הוצאה הדת אל מחוץ לחוק והחל גירושם של תושבי הערים לחוות חקלאיות קולקטיביות שנועדו כמחנות כפייה.

מדיניות זו הביאה למותם של מיליוני קמבודים בהוצאות להורג, עבודות כפייה ורעב. אנשי הח'מר רוז' הרגו כל מי שהיה בעל קשרים למשטר הישן, אנשי מקצועות חופשיים, אינטלקטואלים וכן את הקמבודים שהיו ממוצא וייטנאמי. מספר הנרצחים מוערך ב־1.7 מיליון איש, כחמישית מאוכלוסיית קמבודיה. אירוע זה נחשב לרצח עם מהגדולים שידעה האנושות. בכך הפכו כוחות הח'מר רוז' את קמבודיה לשדות קטל כפי שמתואר בבויל המזעזע שהונפק באיי מרשל.

ממשלת בובות וייטנאמית

מאבקי כוח בין ברית המועצות לסין העממית הביאו לפלישת וייטנאם לקמבודיה בדצמבר 1978, אשר שמה קץ למשטר הדמים הרצחני של הח'מר רוז'. שם המדינה שונה ל"הרפובליקה העממית קמפוצ'יאה" ובראשה עמד הנג סאמרין הפרו-וייטנאמי. סיהאנוק שוחרר ממעצר בית כיוון שהח'מר רוז' רצו נציג ידוע ומוכר שיאבק באו"ם נגד הפלישה הווייטנאמית. לאחר שהצהיר שהוא מתנגד לפלישה, פרש סיהאנוק מהח'מר רוז' ונמלט לסין ולצפון-קוריאה. שם הוא שימש כנשיא של קואליציה של שלושה כוחות אנטי-

עשרים שנה לחזרתו של סיהאנוק מהגלות לקמבודיה

פעילותיו של אונסק"ו, כוח השלום של האו"ם בקמבודיה

הנסיך סיהאנוק בטקס נטיעות עם שובו מהגלות, 1991

הכתרתו של נורודום סיהאמוני

המלכה-האם נורודום מוניית'

ונורודום סיהנוק עלה בשנית לכס המלוכה. הממלכה החדשה חזרה להיקרא "ממלכת קמבודיה". בנו של סיהאנוק, נורודום גאראריד, שימש כראש הממשלה עד לשנת 1997, בה הוא הודח בהפיכה על ידי הון סן, שהותיר את סיהאנוק על כס המלוכה. ב־7 באוקטובר 2004, התפטר המלך סיהאנוק מתפקידו, כנראה בגלל לחץ מצד הפרלמנט הקמבודי, ותחתיו הומלך בנו, נורודום סיהאמוני העומד בראש הממלכה עד היום. לאחר התפטרות סיהאנוק, הוכרו הוא ואשתו, נורודום מוניית', כמלך-האב וכמלכה-האם של ממלכת קמבודיה לכל חייהם.

מלבד עיסוקיו בפוליטיקה ומדיניות, היו למלך סיהאנוק תחומי עניין נוספים, כמו ציור, מוסיקה וקולנוע. הוא היה לבמאי של סרטים אחדים והקים תזמורת אותה ניהל באופן אישי. סיהאנוק היה מלך אהוב ודמות נערצת על בני העם הח'מרי, כפי שביטא זאת אחד מבני משפחת המלוכה במהלך הלווייתו: "מותו של סיהאנוק הוא אבידה גדולה לקמבודיה. סיהאנוק הקדיש את חייו למען רווחת מדינתו ולמען בני העם הקמבודי". לאחר מותו, נסע בנו, המלך נורודום סיהאמוני, לפקינג בכדי להחזיר את גופתו של המלך נורודום סיהאנוק להלוויה בארמון המלוכה בפנום פן, במולדתו האהובה – קמבודיה.

703

Talia Stamps

Moshe Aharon Awad - American Philatelist Member No. 220204

נ"ד: +972-52-3315322, טל: +972-3-7301142
moshe.aharon39@gmail.com

קונה ומוכר בולי ישראל, שנתונים, מעטפות מיוחדות, ניליונות מיוחדים, מעטפות ונילויות נגרים, תוויות סימה, בולי זרון שונים, אלבומיות ודפי מזכרת.

Selling and buying Israeli stamps, year collections, special covers and sheets, generic covers and sheets, Cima labels, phosphor stamps, albums for souvenir leaves, and souvenir leaves.

ארמון המלוכה בפנום-פן בתקופת השלטון הקולוניאלי הצרפתי

לכבוד יום הולדתו השמונים של המלך נורודום סיהאנוק, הנפיק הדואר הקמבודי ב־31 באוקטובר 2001 סדרה בת שלושה עשר בולים המתארת אבני דרך בחייו

המלך סיהאנוק בשנות החמישים

המלך סיהאנוק בלבוש נזיר בודהיסטי

המלך סיהאנוק עם קבלת העצמאות, 1953

המלך סיהאנוק בלבוש מלוכה מסורתית

הכתרתו של סיהאנוק, 1941

סיהאנוק בשוֹבו מהגלות, 1991

הנסיך סיהאנוק בהנחת אבן פינה למפעל זיקוק נפט

הנסיך סיהאנוק במדי הצבא הקמבודי

סיהאנוק בקרב בני עמו

תמונה רשמית של הזוג המלכותי, 2001

המלך סיהאנוק והמלכה מוניית' בקרב תלמידים

הנסיך סיהאנוק בטקס נטיעות עם שוֹבו מהגלות, 1991

הנסיך סיהאנוק ואשתו, מוניית', בשוֹבו מהגלות, 1991

הנפקות בעולם לציון אירועים ומועדים

מאת: אביב רויכמן

75 שנים להצטרפות גרינלנד לאיגוד הדואר העולמי (1938)

גרינלנד הנפיקה בחודש ספטמבר בול לציון 75 שנים להצטרפותה בשנת 1938 לאיגוד הדואר העולמי UPU. את הבול מעטר סוג של דוב קוטב הנפוץ באי.

האם סופרמן היה קנדי?

קנדה הנפיקה בחודש ספטמבר סדרת בולים לציון 75 שנים להופעתו הראשונה של "סופרמן". כידוע, סופרמן הוא דמות בדיונית של גיבור-על בחוברות קומיקס והיא הופיעה לראשונה בחוברת קומיקס בשנת 1938.

לטענת הקנדים, "מוצאו" של סופרמן הוא קנדי, ולא מארצות הברית של אמריקה. לצורך כך גייסו הקנדים את הנימוק הבא: סופרמן נוצר בשיתוף של ג'רי סיגל, כותב הקומיקס שזכה לפרסום עולמי, יחד עם חברו הקנדי המאיר ג'ו שוסטר. לטענתם, גם דמויות נוספות מהסדרה, כמו גם חלק מצוירי הנוף, קיבלו את ההשראה מהעיר טורונטו, בה התגוררה משפחתו של שוסטר בצעירותו ולפי שעברה לארה"ב.

150 שנים לצלב האדום (1863)

מלטה הנפיקה בחודש נובמבר גיליונית מזכרת לציון 150 שנים להקמת "הצלב האדום". הועד הבינלאומי של הצלב האדום (או בשמו המלא "הצלב האדום והסהר האדום") הוקם בשנת 1863 על ידי השוויצרי הנרי דוננט, והוא מהווה קבוצה של ארגונים העוסקים בסיוע הומניטרי. ארגון "מגן דוד אדום" הישראלי הצטרף לצלב האדום רק בשנת 2006, לאחר שנפתרה סוגיית השימוש בסמל מגן הדוד האדום: מלבד סמל הצלב האדום, הסהר האדום והאריה והשמש האדום המוכרים, נוסף סמל רביעי - ריבוע אדום חלול העומד על קודקודו ("הקריסטל האדום"). לפי כללי הצלב האדום, לארגון מקומי מותר להוסיף סמל משלו באותו ריבוע, וישראל הוסיפה לתוכו את סמל מגן דוד האדום.

300 שנים להסכם אוטרכט (1713)

גיברלטר ציינה בבול שהונפק בחודש יוני 300 שנים להסכם אוטרכט. הסכם אוטרכט היה הסכם שלום שנחתם בשנת 1713 בעיר ההולנדית אוטרכט, אשר סיים את מלחמת הירושה הספרדית באירופה ואת מלחמת המלכה אן בצפון אמריקה. על ההסכם חתמו צרפת וספרד מצד אחד, ומצד שני - בריטניה, הולנד ודוכסות סבויה. ההסכם שמר על הקיסרות הספרדית, אך מסר את האי גיברלטר לבריטניה וכן מסר חלקים מאיטליה דאז לקיסרות האוסטרית ולבית סבויה. כך, אחיזתה של ספרד באירופה עצמה נחלשה, והאיום הפוטנציאלי על בריטניה ופורטוגל פחת.

עדכון קטלוג בולי ישראל

בקטלוג מופיעות העמודות הבאות:
מספר קטלוג, ערך נקוב, ארבעה מחירים לפי מצב הבול (לא חתום עם שובל, לא חתום בלי שובל, חתום בלי שובל).

28/1/2014

אולמות האבירים ההוספיטלרים – הנפקה משותפת ישראל-מלטה

THE HALLS OF THE KNIGHTS HOSPITALLERS – JOINT ISSUE ISRAEL-MALTA

2286	ש"ר	3.90 ש"ח	7.80 ש"ח	7.80 ש"ח	7.80 ש"ח	1.95 ש"ח
				9.80 ש"ח		

11/2/2014

רדיו המחתרות (התרצ"ט-התש"ח)

RESISTANCE RDAIO (1939-1948)

2287	ש"ר	9.60 ש"ח	19.20 ש"ח	19.20 ש"ח	19.20 ש"ח	4.80 ש"ח
				21.20 ש"ח		

מכתשים בישראל

MAKHTESH – ANCIENT EROSION CRATERS IN ISRAEL

2293	ש"ר	3.10 ש"ח	6.20 ש"ח	6.20 ש"ח	6.20 ש"ח	1.55 ש"ח
2294	ש"ר	3.10 ש"ח	6.20 ש"ח	6.20 ש"ח	6.20 ש"ח	1.55 ש"ח
2295	ש"ר	3.10 ש"ח	6.20 ש"ח	6.20 ש"ח	6.20 ש"ח	1.55 ש"ח
20רה	ש"ר	9.30 ש"ח	18.60 ש"ח	18.60 ש"ח	18.60 ש"ח	4.65 ש"ח
	ש"ר		20.60 ש"ח			

* בולי המכתשים הונפקו בגליונות מקושטים של 8 בולים ו-4 שבלים

המורשת הלאומית – ציוני דרך

ISRAEL'S NATIONAL HERITAGE LANDMARKS

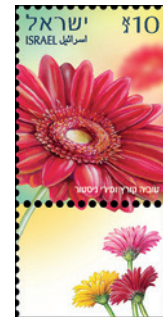
ש"ח 1	ש"ח 4.00	ש"ח 4.00	ש"ח 4.00	ש"ח 2.00	2288
ש"ח 1	ש"ח 4.00	ש"ח 4.00	ש"ח 4.00	ש"ח 2.00	2289
ש"ח 1	ש"ח 4.00	ש"ח 4.00	ש"ח 4.00	ש"ח 2.00	2290
ש"ח 1	ש"ח 4.00	ש"ח 4.00	ש"ח 4.00	ש"ח 2.00	2291
ש"ח 1	ש"ח 4.00	ש"ח 4.00	ש"ח 4.00	ש"ח 2.00	2292
ש"ח 5	ש"ח 20.00	ש"ח 20.00	ש"ח 20.00	ש"ח 10.0	סדרה
		ש"ח 24			קו"ר

גרברה אדומה – בול מן המניין

RED GERBERA – DEFINITIVE STAMP

ש"ח 0.05	ש"ח 0.20	ש"ח 0.20	ש"ח 0.20	ש"ח 0.10	2296
		ש"ח 6.60			קו"ר

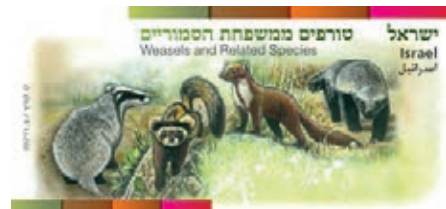
תיות ביול

1/1/2014

טורפים ממשפחת הסמוריים

WEASELS AND RELATED SPECIES

תב 75 ש"ח 2.00 ש"ח 7.00

11/2/2014

סמור

VORMELA PEREGUSNA

תב 76 ש"ח 2.00 ש"ח 7.00

11.2.2014
חֹתָמוֹת יוֹם הוֹפֵעָה
– הַמְּוֹרֶשֶׁת הַלְּאֻמִּית –
צִוֵּי דֶרֶךְ

4.2.2014
חֹתָמוֹת אִירוֹעַ
יְרִיד הַבּוֹלִים דִּינְגוּף סֵנֶט
פֶּבְרוּאָר 2014

28.1.2014
חֹתָמוֹת יוֹם הוֹפֵעָה
יִשְׂרָאֵל-מַלְטָה

7.1.2014
חֹתָמוֹת אִירוֹעַ
יְרִיד הַבּוֹלִים יְנוֹאֵר 2014

1.1.2014
חֹתָמוֹת יוֹם הוֹפֵעָה
טוֹרְפִים מִמִּשְׁפַּחַת
הַסְּמוּרִיִּים

4.3.2014
חֹתָמוֹת אִירוֹעַ
יְרִיד הַבּוֹלִים מֵרֵץ 2014

11.2.2014
חֹתָמוֹת יוֹם הוֹפֵעָה
סִמּוֹר

11.2.2014
חֹתָמוֹת יוֹם הוֹפֵעָה
רַדְיוֹ הַמַּחְתָּרוֹת
הַתְּרַצ"ט-הַתְּש"ח

11.2.2014
חֹתָמוֹת יוֹם הוֹפֵעָה
מַכְתָּשִׁים בְּיִשְׂרָאֵל

11.2.2014
חֹתָמוֹת יוֹם הוֹפֵעָה
גֶּרְבֵּרָה

בּוֹלֵי תֵּל אֲבִיב (י. צַחֹר) בַּע"מ TEL-AVIV STAMPS. (Y. TSACHOR) LTD.

מַכִּירָה עַל פִּי הַצְּעוֹת מַחִיר בַּכְּתָב (Mail Auction)

מוֹקְדָּמִים, מְנַדָּט, מְנַהֶלֶת הָעֵם, דָּאָר עֵבְרִי
יִשְׂרָאֵל, חו"ל, יוֹדְאִיקָה, גְּלוּיוֹת, סִפְרִים
קַטְלוֹג מְאֻיֵּר חִינָם

ת.ד. 16218 תל-אביב, טלפון: 03-5226294, פקס: 03-5245088

ניתן לרכוש במשרדי התאחדות בולאי ישראל

תשלום במזומן, בהמחאות אישיות, בהמחאות דואר או ב-PAYPAL (מחו"ל). לא מקבלים תשלום בכרטיסי אשראי. נא להוסיף דמי משלוח.

1. קטלוג בולי ישראל 1948-2012 - 40 ש"ח (35 ש"ח לחברי הב"י).

2. הגדה בולאית לפסח - מהדורה ב' - 40 ש"ח (35 ש"ח לחברי הב"י).

3. ספרות באנגלית של תולדות הדואר בתקופת המעבר בישראל, 1948:

א. כרך II - חלק 1 - Jerusalem and Safad - 200 ש"ח (180 ש"ח לחברי הב"י).

ב. כרך II - חלק 2 - Nahariya, Rishon Le Zion, etc - 220 ש"ח (200 ש"ח לחברי הב"י).

ג. כרך III - Israel Foreign Postal Links - 100 ש"ח (80 ש"ח לחברי הב"י).

4. חוברת "תולדות הדואר של ארץ ישראל" באנגלית:

א. HPLH 117-118 - 90 ש"ח (20 ש"ח לחברי הב"י).

ב. HPLH 119-120 - 90 ש"ח (20 ש"ח לחברי הב"י).

ג. HPLH 121-122 - 90 ש"ח (20 ש"ח לחברי הב"י).

ד. HPLH 123-124 HPLH 125

באותו המחיר כמו יתר ה-HPLH.

5. דפי מזכרת המופקים על ידינו לרגל תערוכות בולים וכנסים שנתיים, כל עוד המלאי מאפשר - 60 ש"ח (55 ש"ח לחברי הב"י).

6. חוברות קודמות של "שביל" - 5 ש"ח לחוברת, כאשר חוברת מס' 1 - 50 ש"ח.

7. עודפי ספרות מהספרייה - קטלוגים "מיכל" מהדורה או שנים אחרות, בולאות ארץ ישראל במצב טוב, קטלוגים של מכירות פומביות של אוספים מפורסמים, קטלוגים של תערוכות קודמות בארץ, חוברות מחו"ל וכד', הכל במחירים נוחים.

רומנו בית מכירות

למכירה בולי אנטרטיקה, פוקלנד, סאוט-ג'ורג'יה, נושאים, ציפורים, אוניות, אומנות וכדור-רגל. ניתן לעשות הזמנה בדאר. סוכנות בלעדית לאביזרי בולאות LINDNER
מען 03-5463664, ת.ד. 23274, חנות 03-5282790

*** אטלס בולאי ***
 מזהה בולים
חדש ב- בית טוב
 אינדקס נושאים לאספנים תמטיים
 האתר: www.bait-tov.com ימצא בשבילך את הסדרה החסרה לך בכל נושא
 - כנס לאתר, יעבור לעברית ולחיצה על דגל ישראל
 - לחץ אינדקס נושאים ובחר נושא מרשימה
 - בנוסף בחר מרשימה "ישובי ישראל" את היישוב שלך ותופיע
 ת.ד. 2278 בת-ים 69121 טל/פקס: 03-5636313
 בולים בחבילות לפי נושאים ולפי מדינות, בולי ישראל, חותמות, אלבומים

בולי גלעדי

בולי ישראל, חו"ל, נושאים ויודאיקה, הופיע מחירון בולי ישראל 2010 בולי הרשות הפלסטינאית

מבצע:
מנורת פוספור לבולי ישראל – 150 ש"ח

יבוא אלבומי IMPORTA והוויד
רח' אלנבי 76 ת"א קומה ב' טל: 03-5163871
 טלפון סלולארי: 054-5390225; אימייל: giladistamps@gmail.com

מרכז הבולים

מתמחים במוקדמים, מנדט, מנהלת העם ובולי ישראל, טעויות, תוויות מכל הסוגים, דרחנים בולי חו"ל לפי חלוקה למדינות ונושאים

נציג בלעדי של DAVO-MICHEL
אלנבי 94 תל-אביב (במתחם)
טל: 03-5605755; פקס: 03-5605430
 email: stamps.center@gmail.com

הספריה הבולאית

של התאחדות

בולאי ישראל

הספריה הבולאית של התאחדות בולאי ישראל פתוחה

לקהל הרחב ביום ה' בלבד בשעות 12:00-18:30 (ללא תשלום)

השאלת ספרים, קטלוגים, מגזינים וצילומי תצוגות – לחברי ההתאחדות. עיון במקום – לקהל הרחב.

רח' פינסקר 2, תל-אביב, קומה א',

טל: 03-6295547

למכירה

ניתן לרכוש עותקים קודמים של "שובל" במחיר של 5 ש"ח האחד + דמי משלוח.

(גיליון מספר 1 – 50 ש"ח. מספר גיליונות אינם יותר במלאי)

בולי מידן ראובן

קונה ומוכר בולים בולי ישראל, שנתונים, תוויות קלוסנדרוף, סימה ובולי זרחן שונים

טל נייד: 052-8301265

אליק רינק

בולים ומטבעות

קונה ומוכר

רח' הס 4 פינת אלנבי 35, ת"א ת.ד. 4124,

טל. 03-6297192, פקס. 03-5255131,

מען: 03-5227922

מוטי ברש בולי דיזינגוף

בולים – ישראל וחו"ל – מכירה, קניה, הערכה מטבעות ושטרות אלבומים ואביזרים המבחר הגדול בארץ!!

דיזינגוף סנטר ת"א חנות 420,

טל/פקס. 03-5251552,

דוא"ל: motib51@smile.net.il

אוספים – איתן בר-ארז

הערכה ושמאות, תיווך ומכירה פומבית של אוספים באינטרנט, קניה ומכירה לפרטיים

סניף ירושלים: בניין כלל חנות 325, רח' יפו 97 י"ם, טל: 02-6259638

פתח-תקווה: ברנדה 58 פ"ת, טל: 03-9337024

נייד: 052-5974151

Moshe Aharon Awad

Mobile: 972523315322

Telephone: 97237301142

moshe.aharon39@gmail.com

American Philatelist Member No. 220304
 Member of Association of Israeli Dealers <http://www.delcampe.net/stores/awad>

Selling and buying Israeli stamps, year collections, special covers and sheets, generic covers and sheets, Cima labels, phosphor stamps, albums for souvenir leaves, and souvenir leaves.

בולי כחול לבן

Blue White Stamps

קונה, מוכר, מחליף, מכירה פומבית, אביזרים, בולים, מטבעות ושטרות.

רח' המלך ג'ורג' 6 (ירידה מאלנבי), ת.ד. 23257 תל-אביב 61231

טל: 03-5281023, 03-5015496, פקס: 03-6521145

Email: info@bwsegal.com

בולי או"ם - למען עולם טוב יותר

10 אוקטובר 2013 - זנים בסכנת הכחדה

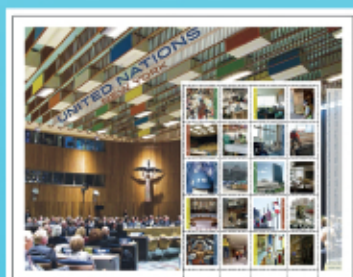

6 בנובמבר 2013 - מטבעות ודגלים

גליונות גנריים

27 ינואר 2014, ברכות ניו יורק

27 ינואר 2014, שנת הסוס

25 נובמבר 2013, פנמה 2013

24 אוקטובר 2013, סינדלפינגן גרמניה

